

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 8

SAYI : 87

MART 1969

İÇİNDEKİLER

Sayıta

«Standard» siz «Kalite» olamaz ...	5
TSE'den haberler ...	5-11
TSE salonlarında ...	13
Sert keresteler (Terimler, Tarifler ve Ölçme Metodları) Standardı ...	14-15
Portland çimentoları kimyasal analiz metodları standardı ...	16-17
Standardlar ve renklerin önemi ...	19
Standard dünyasından haberler ...	20-21
Dünyanın ilerlemesinde milletlerarası standartizasyonun yeri ...	22-23
Plastiklerin gıda maddelerine etkileri ve deneme metodları ...	25-27
Summary Of Contents	29-32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

31 Mart 1969 tarihinde basılmıştır.

BU SAYIMIZ

«Standard» siz «Kalite» olamaz... Başyazımız bu adı taşımaktadır. Paris'de CENECA'nın düzenlediği bir seminerde yapılan tartışmalar sonunda bu gerçek iyiçe anlaşılmış bulunmaktadır. Yıllarca, tanımı yapılamayan ve böylece sınırları iyiçe çizilemeyen «Kalite»nin, bir «Özelik» olduğu ve tek başına bir anlam taşımadığı, standardların uygulanması ile çok yakından ilgili olduğu anlaşılmıştır. CENECA toplantılarına katılıp başkanlığını da yapan başyazarımız, yazısında bu konuyu aydınlatmaktadır.

ISO Genel Kurulu'nun 1970 toplantıının Ankara'da yapılacağını okurlarımız bilmektedir. Bu toplantı ile ilgili hazırlıklar ilerlemektedir. İç sayfalarımızda hazırlıkların gelişme aşamaları hakkında bilgi verilmektedir. Bu vesile ile Ankara'ya gelen Olle Sturén, konu ile ilgili hazırlıklara katılmış ve bu arada bir de konuşma yapmıştır. Konuşmanın metnini de iç sayfalarımızda yayınlıyoruz.

Ay içinde toplanan Teknik Kurul, 8 tasarısı Türk Standardı olarak kabul etmiştir. Bu arada, kumaş boyutları ile yapak standardları üzerinde TSE çalışmaları hızlanmıştır. TSE lâboratuvarlarında yapılan araştırmalarla ilgili «Plastiklerin Gıda Maddelerine Etkileri ve Deneme Metodları» üzerine bir yazısı da bu sayımızda yer almaktadır. İllerdeki sayılarımızda buna benzer yazıları da sunacağımızı müjdeleriz.

STANDARD

**En yaygın
ve bilgili
servis
teşkilâtına
sahip
tek marka:**

Müracaatınıza anında cevap verebilecek, bugün olduğu gibi yarın da dimdik karşınızda durabilecek bir firma ve kurulu bir teşkilâti varsa buz dolabınız ilk aldığınız günü gibi uzun seneler size hizmet edebilecek demektir.

İşte böyle bir servis teşkilatına sahip tek firma Türkiyede Arçeliktir. Arçelik alan... Arçelik Ailesine dahil olur, en ufak bir tereddüt ve isteği Arçelik Servisi tarafından derhal memnuniyetle karşılanır.

Mamulu sadece satana kadar değil... sattıktan sonra da müşterinin her an hizmetinde olmak ARÇELİK'in değişmez prensibidir.

“STANDARD,, SIZ “KALİTE,, OLAMAZ

Faruk A. SÜNTER

Geçen ayın son haftasında Paris'te FAO'nun ve OECD'nin patronajında, Fransız Hükümeti tarafından, Tarım Bakanlığının koruyucu başkanlığı altında CENECA'ya düzenletilen «Tarım ve Besin Endüstrilerinin Önemi ve Dinamisi» adlı Sempozyumda, çeşitli konular arasında en çok «Kalite» üzerinde durulduğu bilinmekte- dir (1).

Bu satırların yazarı, kalite konusunun tartışıldığı oturuma başkanlık yapmanın verdiği sorumluluğu göz önünde tutarak, dünya standardizasyon çevrelerinde bir türlü sınırları çizilemeyecek bir kelime üzerinde durmayı ve Paris Sempozyumunun yetkililerince tutulan ışıklar- dan faydalananarak durumu aydınlatmayı bir meslek borcu saymıştır.

«Kalite» sözcüğü, galat olarak hemen her dilde, «En iyi mal veya hizmet» anlamında kullanılmıştır. Kaliteli üzüm, kaliteli ser- vis... v.s. gibi.

Fakat, standard çalışmaları dünyada ilerle- dikçe, yapılan millî ve milletlerarası standard- ların sayısı arttıkça, hele uygulama işleri geliş- tiğince, kalitenin belirli bir anlam taşıyan bir «İsim» olmaktan çıktıığı ve bir «Sifat» niteliğinden ileri gitmediği görülmektedir. Nitekim, kaliteli üzüm deyiminin hiçbir anlam taşımadığı, standardları ile ortaya konmuştur : Ekstra, I. sınıf, II. sınıf..., v.s. ayrimı; ekstra kalite, I. kalite, II. kalite..., v.s. anlamlarını da bera- berinde getirmekle, kalite teriminin tek başına yanlış kullanıldığını ispatlamaya yetmektedir.

Böyle olduğu içindir ki, ISO'nun bilimsel bir araştırma kurulu olan STACO, standardiza- yonda kullanılan terimlerin tanımmasını yaparken, kaliteyi de iş programına almış, fakat üç yıllık uzun bir tartışmadan sonra bunun tanımının yapılamayacağı sonucuna vararak konuya program dışı bırakmayı kararlaştırmıştır.

Bu defa Paris'te, M. Jumel'in genel rapor- törlüğünü yaptığı ve 30 kadar ön tebliğde dayan- nan genel tebliğinde de yer verdiği kalite konu- sunun tanımlanması için sarfolunan çaba da aynı sonuca varmış, birbirine zıt görüşler için-

de kaliteyi tanımlamak imkânı bulunamamış- tur.

Gerçekten, yukarıdan beri belirttiğimiz ne- denlerle bulunamazdı da.

Demek oluyor ki, galat olarak kullandığımız kalite anlamını, bilimsel araştırmaların ve- rileri göz önünde tutularakambaşka bir açı- dan ortaya koymamız gerekiyor. Bir mal veya hizmetin vasif durumunu belirtebilmek için, o mal veya hizmetin bir standardının hazırlanmasına ihtiyaç vardır. Bir standardta belirtilen kriterlere uygunluk, o mal veya hizmetin belirli bir vasfini ortaya koyacaktır. Bu vasifa göre o mal veya hizmetin, kullanıcısına sağlayacağı as- garî değer elde edilmiş olacaktır. Kullanıcı, öde- veceği para karşılığında ne satın aldığıni bille- cek ve o piyasada rekabetin ana unsuru ve ilk basamağı tesbit edilmiş bulunacaktır. Bundan sonrası için, her mal veya hizmete eklenen kat- ki değerler, o malları veya hizmetleri arzeden- ler tarafından, kullanıcılarına belirtilmek sure- tiley kalite farkları ortaya konulabilecektir.

Burada, «Qualité France» Genel Müdürü'nün konuşmasına kulak vermek yerinde olur. Standardın belli bir sınıf kriterlerinden sonra üre- tici, etiketinde meselâ, bir tavuk söz konusu ise, bunun beyaz veya sarı ırktan olmasını, pişirme veya kullanma yerine göre özelliklerini belirte-cek ve böylelikle tüketici, esas itibariyle stand- ard kriterleri eş olan iki tavuktan birini, bu etiketlere göre tercih edebilecektir.

Bir radyo, bir kumaş ya da bir yiyecek mad- desi alırken kullanıcı veya tüketici, standardla- rına göre eş uygunlukta fakat hazırlanırken üretici tarafından yapılan kalite katkılarına gör- re kendisine en çok yarayani ayırbilecektir.

Bu açıklamalardan sonra artık, kalitenin tek başına bir anlam taşımadığı, galat olan bu kavrama varabilmek için standardların temel unsur olduğu ve standardizasyon uygulaması ile elde edilen ana teminatın tüketici ve kullanıcılara, etiketleme sistemi yardımıyla rekabet piyasasında istedikleri mali seçme imkânını sağladığı kolayca anlaşılmaktadır.

(1) Bk. STANDARD Sayı : 86, Sayfa : 20, 21, 23 .

TSE

SURTEL

TSE garantisı altında
imâl edilen Yüksek kaliteli

SURTEL enerji kabloları

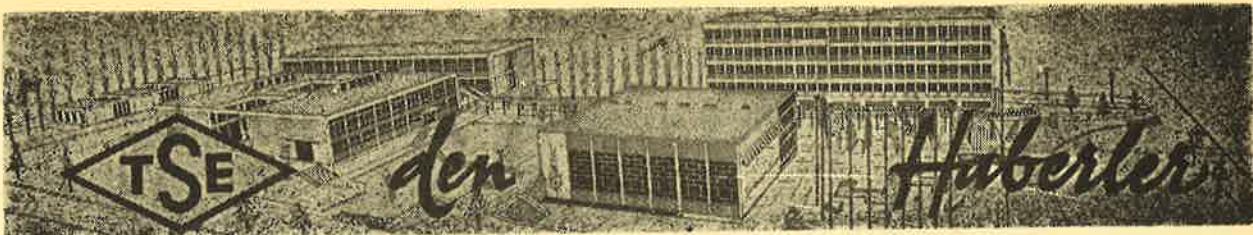
Türk standartları enstitüsünün kalite belgesini taşımaktadır.
o/o 100 Türk sermayesi ile kurulmuş SURTEL fabrikasının
KABLOLARINI GÜVENLE KULLANABİLİRSİNİZ.

SURTEL fabrikası, mamullerine karşı gösterilen büyük ilgiden
kıvanç duyar ve teşekkür eder.

SURTEL KABLO SANAYİİ Koll. Şti.
Muhtar Yalın ve ortakları
Bankalar, Okçu Musa Cad. No. 80
Karaköy - İstanbul

MERKEZ Tel : 44 65 83 - 49 97 90
FABRIKA Tel : 47 15 43
TELGRAF : Surkablo İstanbul

Surtel
KABLOLARI

1970 ISO Genel Kurul Toplantılarının Hazırlıkları İlerliyor

ISO'nun yeni Genel Sekreteri Olle Sturén, Ankara'da yapılacak olan bu büyük kongrenin ön hazırlıklarında bulunmak üzere şehrimize geldi

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO)'nın VIII. Genel Kurul toplantalarının 1970 yılında memleketimizde yapılmasının kararlaştırıldığını okuyucularımız hatırlarlar.

1970 yılının Eylül ayı ortasında yapılacak olan Genel Kurul hazırlıklarına Cenevre'de başlanmış ve bu amaçla 5 Mart 1969 Çarşamba günü ISO Genel Sekreteri Olle Sturén Ankara'ya gelenek TSE yetkilileri ile temasında bulunmuştur.

O. Sturén, TSE Genel Sekreteri Veli İsfendiyar'la beraber, 6 Mart Perşembe günü Genel Kurul ve Komitelerin toplanacakları yerleri, Açılmış Törenini yapılacak ve konferansların verileceği salonları incelemişler ve bu arada gelecek yabancı delegelerin kalacakları otellerde gezerek ön hazırlıklarda bulunmuşlardır.

TSE bünyesinde Dış Münasebetler, göre, bir yıl içinde gerek Cenevre'de,

Yayın ve Tanıtma, Mali ve İdari İşler Müdürlüğü ile ISO Başkanlık Sekreteri yetkililerinin katılımı ile ISO ve TSE Genel Sekreterleri Ankara Kongresinin hazırlanmasında yer alacak bütün konuları bir ön plan ve programa bağlamışlardır. Bu sonuç üzerine TSE Yönetim Kurulu, O. Sturén'in de iştirakiyle bir toplantı yapmış ve hazırlanan programı ana hatları ile ve pşenşit olarak kabul etmiştir.

8 Mart günü Cenevre'ye dönen ISO Genel Sekreteri, Türkiye'deki hazırlıklarını da ekleyerek Cenevre'deki çalışmalarını tamamlayacaktır. Bu çalışmalar, 17 Nisan 1969'da Cenevre'de toplanacak ISO İcra Komitesinde tartışıldıktan sonra kabul edilecek son şekil, Eylül 1969'da yine Cenevre'de toplanacak ISO Konseyi'nde karara bağlanacaktır.

Eylül 1969'da varılacak bu karara

TSE Başkanı, konferans sonunda, TSE'nin ISO'ya özel hediyesi olan Pasabahçe vazosunu ISO Genel Sekreteri Olle Sturén'e verirken

gerekse Ankara'da ayrı ayrı ve işbirliği halindeki çabalara 1970 Ankara Kongresinin en iyi bir şekilde gerçekleştirilmeye çalışılacaktır.

O. STURÉN BİR KONFERANS VERDİ

ISO Genel Sekreteri O. Sturén'in Ankara'da bulunmasından yararlanarak kendisine «Milletlerarası Standardizasyonun Dünya Ticaretinin Gelişmesindeki Rolü» konusunda bir konferans verdirilmiştir.

Çeşitli Bakanlıklar, özel ve resmi kuruluşlar temsilcileri ile TSE Hazırlık Grupları üyeleri ve personelin ilgi ile izledikleri bu konferansın tam metnini 22 - 23. sayfalarımızda vermektedir.

ÖN HAZIRLIKLAR HAKKINDA SANYI VE TİCARET BAKANLARINA DA BİLGİ SUNULDU

ISO ve TSE Başkanı Faruk A. Sünter, 7 Mart 1969 günü yaptıkları bir ziyyarette, ISO'nun yeni Genel Sekreteri O. Sturén'i, Sanayi Bakanı Mehmet Turgutlu tanıttırmıştır.

Bu ziyaret esnasında, O. Sturén'in 1970 Ankara Kongresi hazırlıkları ile ilgili olarak Ankara'ya gelmiş bulunduğu belirtilecek yapılan çalışmalar hakkında Bakan'a bilgi verilmiş, Sanayi Bakanı da bu Kongre'ye Hükümetin azami imkânlarla destek olacağını ifade etmiştir.

Diğer taraftan, Faruk A. Sünter, TSE Genel Sekreteri V. İsfendiyar ile birlikte Ticaret Bakanı Ahmet Türkeli de ziyaret etmiş ve bu konu hakkında izahat vermiştir. Ticaret Bakanı da kendi yönünden her türlü yardımın yapılacağını bildirmiştir.

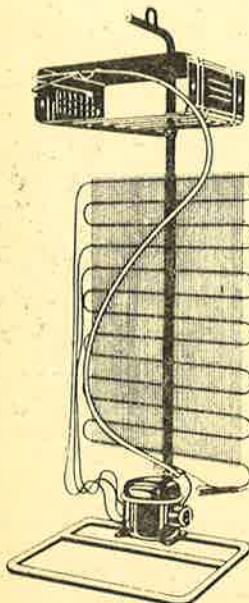

Olle Sturén Ankara'da TSE ilgilileri ile çalışırken

Memleketimizin elektrik cihazı ve ev aletleri sanayiinin ihtiyaçlarına
cevap vermek üzere

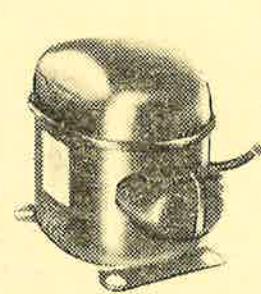
TÜRK GENERAL ELEKTRİK ENDÜSTRİ A.Ş.

Türkiye'nin özel şartlarına göre geliştirdiği,
BEYNELMİLEL KALİTEDEKİ imalât çeşitlerini iftiharla sunar:

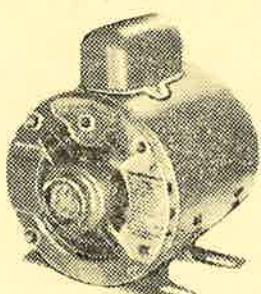

KOMPLE SOĞUTUCU ÜNİTELER (Ev tipi buzdolapları için)

**SOĞUTUCU ÜNİTE
ELEMANLARI**
(Evaporatörler, Kondenserler,
Eşanjörler)

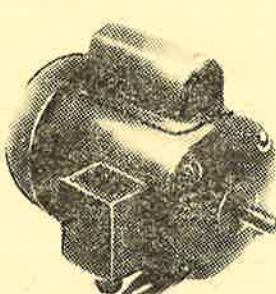

KOMPRESÖRLER
(75 Kcl/saat 525 Kcal/saat)
Hermetik (tam kapalı) ve
Freon 12 alçak ve yüksek e-
vaporatör basınçlarında ev
tipi buzdolapları, su soğutu-
cuları, şişe nem gidericileri,
şişe soğutucuları v.s., tatbi-
katlar için.

ÖZEL TATBİKAT MOTORLARI

- Çamaşır makineleri, yıkayıcı motorları
- Çamaşır makineleri, sıkıcı motorları
- Konvektör fan motorları
- Aspiratör motorları
- Aksiyal fan motorları v.s.

GENEL MAKSAT MOTORLARI

- Monofaze yarı kapalı, burç
yataklı motorlar (1/6-3/4) HP
(Özellikle ticari buzdolap kom-
presörleri ve sessiz çalışma is-
teyen tatbikatlar için)
- Monofaze ve trifaze tam ka-
palı, cebri soğutmalı, rulman
yataklı motorlar

1/4-3/4 HP 1425 d/d 110/220 V.
tek fazlı kondansatörlü.

1/2-1 1/2 HP 1425 d/d 220/380 V.

1/2-1 1/2 HP 2850 d/d 220/380 V.

1/2-3/4 HP 950 d/d 220/380 V.

EMAYE BOBİN TELLERİ:

0,29 mm.'den 1,30 mm.'ye kadar (135° C sıcaklıkta
çalışmaya dayanıklı, hermetik kalite)
Özel ihtiyaça göre, makara veya kova içerisinde
kangallar halinde teslim edilebilir.

BAKIR KAPLI ÇIFT KATLI ÇELİK BORULAR (3/16-1/4 parmak)

- Kondenser imalatı - Dönüş boruları - Otomobil sanayi
fren-hidrolik sistemleri v.s.

Her türlü tatbikat problemleriniz için teknik servisimiz emrinizdedir.

GENERAL ELECTRIC

Elektrikte en büyük isim

TÜRK GENERAL ELEKTRİK ENDÜSTRİ A.Ş

Topkapı-İstanbul Tel: 21 19 47 - 21 30 55

GENEL SATICISI: BEKO TİCARET A.Ş.

İstiklal Cad. 349 Beyoğlu-İstanbul Telefon: 49 00 39

TSE Teknik Kurulu 8 Yeni Türk Standardını Daha Kabul Etti

19 MART'TA YAPILAN TOPLANTIDA, TS. 103 - 137 TÜRK STANDARDLARININ MECBURİ KILINMASININ TEKLİF EDİLMESİ KARARLAŞTIRILDİ

TSE Teknik Kurulu, ay içerisindeki tek toplantısını 19.3.1969 tarihinde yapmıştır. Önce TS. 103-137 Türk Standardlarının mecburi klimip kılınmaması konusundaki genel sekreterlik yazısı üzerinde tartışma yapılmış, bunların mecburi kılınmasının teklifine karar verilmiştir.

Bundan sonra, aşağıdaki standardlar kabul olunmuştur:

1 — Plastikler - Plastiklerin Kimyasal Maddelere Karşı Dayanıklığının Tayini :

ISO/R-175'in çevirisi olan bu standard, plastiklerin, kimyasal maddelerin içerisinde daldırıldıklarında ağırlık ve boyutlarında meydana gelen değişiklıkların ölçülmeye çalışılan metodu göstermektedir. Bu metod ise, her cins organik plastik (döküm, kalıp ve ince levha halindeki maddelerle itme-basma-ekstrüzyon - ile şekillendirilmiş esnek veya esnek olmayan ve 0,1 mm. den daha kalın olan levha, çubuk, boru şeklindeki) maddelere uygulanmaktadır.

2 — Taş Kömürü ile Kokta Uçucu Madde Tayini :

Taş Kömürü ile kokta bulunan uçucu maddelerin metoduna ilişkin bulunan bu standard turb ve linyit kömürlerine uygulanmaktadır. ISO/R-562 nin çevirisi olup ağırlık azalması yoluya tayin esasına dayanmaktadır.

3 — Bina Dışı Yakıt Yağı Tankı :

Bina içi tanklarından sonra bina dışı yakıt tanklarının da standardlaştırılması uygun bulunmuş ve bu standard hazırlanmıştır. Standarda göre, yakıt yağı (fuel oil) tankı, «yakıt yağı depo etmek amacı ile çelik saatan silindir biçiminde yapılan yer üstü veya yer altına yerleştirilen kaplardır.» Standard, yalnızca atmosferik basınçlı, çelik saatan yapılmış silindirik tankları ve yerleştirme durumlarını kapsamakta, «binalar içine konulan tanklar ile binalar dışına konulan başka biçimli tankları» kapsamamaktadır.

4 — Genleşme Deposu (Isıtma Tesisleri İçin) :

Bilindiği üzere, genleşme deposu, «sıcak sulu kalorifer tesislerinde, isımdan dolayı basıncın artmasını önlemek üzere, sistemin en üst yerine (öncelikle çatı arasına) yerleştirilen katır.» Standard, silindirik depoları kapsamaktadır.

5 — Ham Pamuktan Deney İçin Numune Alma Metodu :

ISO/R-220'nin çevirisi olan standard, «pamuğun çeşitli özelliklerini tayin etmek için, pamuk liflerinden numune alınmasına dairdir. Bu metod, deneye konu olan pamuk partisini azaltmak suretiyle elde edilen kısımlarından gereklili numune alma safhalarını» açıklamaktadır.

6 — Tek Lif Uzunluklarını Ölçerek Lif Uzunluğunun Tâyini :

Standard, tek lif uzunluklarını ölçmek suretiyle lif uzunluğunun tâyini ile ilgili olup çok kıvrımlı liflerin dışında devamsız bütün dokuma lifleri için uygulanacaktır. ISO/R-270 işaretli belgeden aynen çevrilmiştir.

7 — Boyalı ve Baskılı Tekstil Mamulleri Renk Yıkama Haslığınn Tâyini :

Her cins liflerden yapılmış boyalı ve baskılı tekstil mamulleri renklerinin yıkama haslığının tâyinini kapsayan standard, haslık deneme şartlarından en uygun olanlarının uygulanmasını öngörmektedir.

8 — Boyalı ve Baskılı Tekstil Mamulleri Renk Sürtenme Haslığınn Tâyini :

Boyalı ve baskılı tekstil mamulleri renklerinin beyaz bezle sürtünmesinde, boyasının beze geçmesi derecesi veya bezi kirletmeye karşı direnme olarak tanımlanan sürtünme haslığının kuru ve yaş türleri de standardın kapsamı içindedir.

Yeni İhraç Yönetmeliğinde Standardlara Önem Verilmesi İstendi

Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanmakta olan 1969-70 İhraç Yönetmeliği çalışmaları ilerlemektedir.

Milletlerarası ve millî standardları hazırlayan kuruluşlarla yakın işbirliği halinde bulunan ve millî standardları müz, milletlerarası kurallara uydurmak için titiz bir çalışma gösteren Türk Standardları Enstitüsü, İhraç Yönetmeliğinde bu husus üzerinde gerekli önleme durulması yolundaki görüşünü Ticaret Bakanlığı'na sunmuştur.

Özellikle son yıllarda, standardların dış ticarete olan önemli etkileri, bütün ülkeler tarafından kabul edilmektedir. İthalatçı ülkeler, dışarıdan satın aldığı ürünlerin ve mamullerin beli standardlara - varsa ilk önce milletlerarası standardlara - uygun olmalarını şart koşmakta ve böylelikle, ihracatçı ülkelerin de ihracat sırasında mallarını bu standardlara göre kontrol etme zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Yerli ihracat ürünlerimizin, dış piyasalarda rağbet bulmasında başlıca rolü oynayacak olan standartizasyon tedbirlerinin yeni yönetmelikte gereği gibi ele alınacağına inanmaktadır.

Rasim Kurşuncu, TSE Mühendislik Hizmetleri

Hazırlık Grubunda Görev Aldı

Türk Standardları Enstitüsü Yönetim Kurulu, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müşavirlerinden Rasim Kurşuncu'nun, Mühendislik Hizmetleri Hazırlık Grubu'nda üye olarak görev almasını uygun görmüştür.

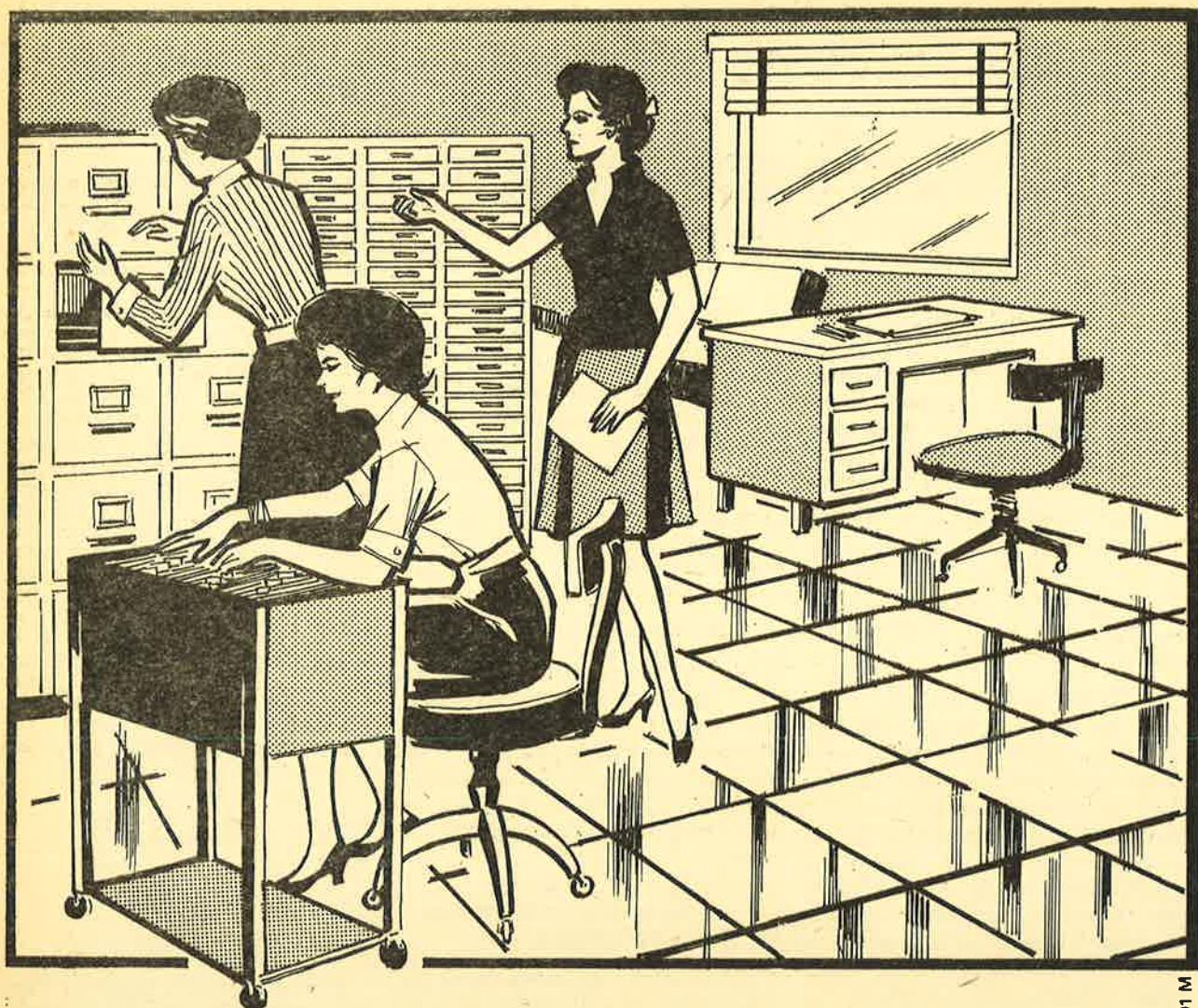
Cesitli mühendislik ve mimarlık konularında, usûl ve hizmet standartlarını yapmakta olan bu Hazırlık Grubu'ndan böylesiile daha da gönüllü hale geldiği muhakkaktır. Sayın Kurşuncu'ya başarılar dileriz.

KUMAŞ BOYUTLARI STANDARDLARI ELE ALINDI

İstanbul Ticaret Odası, elbiselik kumaş enlerinin standartlaştırılması konusunda Türk Standardları Enstitüsü'ne müraacaat etmiştir.

Oda'nın bildirdiğine göre, elbiselik erkek kumaslarının enleri, dünyanın her yerinde en az 1,50 m. olduğu halde bu, memleketimizde 1,40 m. ve bir çok örneklerde görüldüğü gibi, daha az olarak uygulanmaktadır. Durumun, tüketici ve kullanıcı çevrelerinde pek çok şikayetlere yol açmaktadır görülmektedir.

Türk Standardları Enstitüsü konuya tüm olarak ele almayı kararlaştırmış ve incelenerek gerekli tedbirlerin alınması için TSE Tekstil Hazırlık Grubunu görevlendirmiştir.

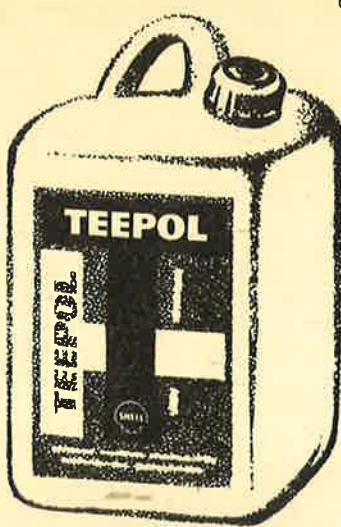

GRAFIKA TE 691 M

Temiz bir işyeri... rahat bir çalışma.

Müessesenizde muhakkak işyerinizin temizliğinden mesul bir kimse vardır. Temizlik, günlük problemlerinizin arasında belkide üzerinde durulacak bir nokta değildir. Ancak, rahat bir çalışma için işyeri temizliğinin önemli bir faktör olduğunu unutmayın. Müessesenizi ziyaret eden herhangi bir kimse daha içeri adımını atar atmaz bunu farkedecektir. (Bu kimse belki de üzerinde müsbet bir intiba uyandırmak istediğiniz bir kimsedir.)

İşyerinizin temizliğinde TEEPOL'e güveniniz, ve TEEPOL'le temizlenmiş pırıl pırıl bir odada çalışmanın rahatlığına kavuşunuz.

İşyerinizin temizliğinde Teepol'e güveniniz.

KİMYEVI MADDELERİ

Türk Yapak Standardı da Son Şeklini Aldı

24 MART'TA ENSTİTÜ MERKEZİNDE TERTİP-LENEN TOPLANTIYA ÜNİVERSİTE, TARIM, SANAYİ VE TİCARET BAKANLIKLARI İLE ÖZEL SEKTÖR TEM-SİLÇİLERİ KATILDı

Yapak standardı ile ilgili toplantıdan bir görünüş

Hayvancılığımızda ve memleket ekonomisinde önemli bir yeri bulunan yapaklarımızın üretilimi ve alış-verişlerini iyi bir düzene koyabilmek ve gerçek değerlerini buldurmak amacıyla ele alınmış bulunan standartlaştırma konusu bütün ilgililerin de müttâasına başvurulmak suretiyle son sahalarına getirilmiş bulunduğuundan, bu standarda kesin bir şekli verilmeden önce bir daha topluca gözden geçirilmesi uygun görülderek 24 Mart 1969 Pazartesi günü Enstitü Merkezinde bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantı Ankara, Ege ve Atatürk Üniversitelerinin ilgili fakülteleri başta gelmek üzere Tarım, Sanayi ve Ticaret Bakanlıklar temsilcileri ile yine aynı bölgelerdeki Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları ve belli başlı yapak ihracatçı firmalar temsilcileri hazır bulunmuştur.

Yapılan görüşmelerde standardin tümünde uygulama yöntinden çeşitli fikirlere konu teşkil eden hususlar birer birer ele alınarak tartışılmış ve milli menfaatlerimize, realitelere en uygun kararlara varılmıştır.

Bunları aşağıda açıklıyoruz :

1 — Yapaklarımızda yaygın bir kusur faktörlü olan ot ve domuz pitraklarının tarifleri ve bunların yapaklarını

değerlendirmede ne şekilde işlem göre- rafa yol açmayacak belirli boyutlardaceği aydınliga kavuşturulmuş ve stan-

dard metnin buna uydurulması kabul olmasında olma-

lari hususunda anlaşılmıştır.

edilmiştir.

2 — Yapak muayenelerinin tulup sa- yıları tizerinden hesaplanacak nümu- neler üzerinde yapılması ve bunların her birinde bulunacak pitrakların da sayilarak ağırlıkları toplamı aynı tu- lupların tüm ağırlık toplamlarına oran- lanmak suretiyle işlem yapılması uygun görülmüştür.

3 — Yapakların tipleştirilmesinde bugline kadar olduğu gibi her yıl türü- nünden tip nümuneler hazırlanması, alınmasında ve bunların her yıl yenilen- mesinde anlaşmaya varılmıştır.

4 — Aynı yapak için kullanılmakta olan tabak yünü ve kasap başı terimlerinden ilkinin alınması ve kasap başı terime yer verilmemesi, yapakların durumuna da uygun düşeceği sonucuna varılmıştır.

5 — Muayenelerde balyalardan % 5 - % 10 arasında nüümune alınması ve ya- paklarda harar da geniş ölçüde kulla- nillığı için standarda alınmaları zorunlu görülmüştür.

6 — Hararlarda ağırlıkların 100 kg. i geçmemeye kaydi ile serbest bırakılması, yapak balyalarının ise kanaviçelerde is-

kendi kategorileriyle ilişkileri kesidi- ği dikkate alınarak bunlara hangi ce- sitten olursa olsun kusurlu adı verilmesi ve ayrı bir sembolle belirtilmesi yerinde bulunmuştur.

Bu arada sıvama köpek kılının da kusurlu sayılması kabul edilmiş ve yüzde oranının işletmelerle temas edilerek Enstitüce tesbit edilmesi uygun müttâa edilmiştir.

8 — Standard metninde geçen «sen- derli» terimi için bir tarif konulması gerekli görülmüştür.

9 — Normal kirli yapakların randi- man hesaplarında temiz esası üzerinden alınan nemlilik oranının % 14 olması kararlaştırılmıştır.

Toplantıya katılanlar, yapak üretimi- mimizin İslâhi ve geliştirilmesi yönle- rinden canlı hayvan bakımlarına ge- reken önenin verilmesindeki sorunluğu ortaya koymuşlar ve bu yolda acil ve mtiessir tedbirlerin tezelden alınması hususunda Tarım ve Ticaret Bakanlıklar nezdinde Enstitünün bu topluluk adına delâlette bulunmasını temenni et- mislerdir.

PROFİLO SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

**Her çeşit
alüminyum ve
demir doğrama işleri**

**Elektrikli
ev aletleri
imalât ve montajı**

FABRİKA: İstanbul, Mecidiyeköy, 2. Taşocagi Sok. No. 26-28
Tel.: 47 79 90, Telg.: Profilode, P. K. 98 Beyoğlu

Türkkablo A. O. tarafından imal edilen

Çelik Özlu Alüminyum İletkenler de TSE Markasını Taşıyacak

Türkkablo Anonim Ortaklığı, imal ettiği 26 Al 7 St. rumuzlu çelik özlu alüminyum iletkenlerin, TS 490 «Çelik Özlu Alüminyum İletkenler» Standardına uygun olduğunu beyanla bu mamullerinde TSE Markasını kullanmak için Türk Standardları Enstitüsüne başvurmuş ve TSE yetkililerinin durumu inceleyerek olumlu kanıya varma-ları tizerine bu istek kabul edilmiştir.

Gerek firmannın fabrikasından, ge-rekse piyasadan alınan nüfumune teller üzerinde uzun bir süreden beri TSE lâboratuvarında yapılan deneyler, Türk kablo çelik özlu alüminyum iletkenlerini ilgili standarda uygun olduğunu ortaya koymustur. Diğer taraftan, fabrikanın da, devamlı olarak standarda uygun imalat yapabilecek teknik yeterlikte olduğu tesbit edilmiştir.

Gerekli bütün formalitelerin ta-

mamlanmasından sonra, 8 Mart 1969 günü kılıçlı bir törenle, Türk Standardları Enstitüsü Başkanı Faruk A. Sünter ile Türkkablo yetkilileri TSE Markasını Kullanma Anlaşmasını imzalamışlardır.

Bilindiği gibi bu anlaşmalar daha önce, Türk Siemens ve Surtel Firmalarıyla elektrik lambaları konusunda, Hayk Değirmencioğlu Firması ile de floresan lamba balastları için imzalanmıştır. Bu firmalar, TSE Markasını taşıyan mamullerini halen piyasada satmaktadır. Öğrendigimize göre TSE Markasını almak üzere müracatta bulunan 10' a yakın firmannın istekleri de öbüümüzdeki aylarda sonuçlandırılacak-tır.

Türkkablo mamulleri ile ilgili son anlaşmanın memleketicimiz ekonomisine hayırlı olmasını dileriz.

Marka anlaşması imza edilirken

**TÜRK STANDARDLARI
ENSTITÜSÜ ADINA
SAHİBİ VE BASYAZARI : FARUK A. SÜNTER**
MÜSESSƏ MÜDÜRÜ : VELİD İSFENDİYAR
GENEL YAYIN MÜDÜRÜ : M. UYGUNER
**MALİ VE İDARI
İŞLER MÜDÜRÜ : METİN KAYAALP**
**BU SAYININ SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : İ. TANER BERKÜN**

BASILDIĞI YER : Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Bir-Hüd Matbaası - Ankara

TELGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA
TELEFON : 17 19 31 - 17 91 24/24
POSTA KUTUSU : 73, Bakanlıklar — ANKARA

Çatı Örtüleri İle İlgili Türk Standardları Mecburi Yürürlüğe Konuyor

Insaat malzemeleri arasında önemli bir yer tutan çatı örtülerinin, belirli bir kalite seviyesinin üzerinde imalini sağlamak ve böylelikle inşaat işlerinde katkısı büyük olan bir konuyu düzene sokmak amacıyla, Türk Standardları Enstitüsü tarafından hazırlanmış bulunan 35 adet Türk Standardının mecburi yürürlüğe konması için teşebbüsde gerçekleştirilmiş bulunmaktadır.

Sanayi Bakanlığı'nın bu konudaki bir yazısı tizerine TSE Teknik Kurulu, 19 Mart 1969 günü yaptığı toplantıda, bu standardların mecburi yürürlüğe konması hususunda Bakanlığa teklife bulunulmasını kararlaştırmıştır.

Çatı örtülerinden kullanılan kömür katranı zifti, bitümle doyurulmuş jüt kanavice, pamuk kanavice, asfaltla ve katranla doyurulmuş kepe, karton, mastik asfalt ve asfalt emülsiyonları gibi malzemelerle bu malzemelerin çeşitli muayene ve deney metodlarını kapsayan bu standardlar serisi mecburi yürürlüğe konduğu takdirde, piyasadaki bozuk malzeme problemi de çözümlenmiş olacaktır.

O. D. T. Ü.'nin Açıtı Kursa TSE İlgilileri de Katılıyor

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nde, «İzolasyon Koordinasyonu» konusunda bir kurs açılmıştır.

25 Mart 1969 günü başlayıp, 12 Nisan'a kadar hergün öğleden sonra devam eden bu kursa, Türk Standardları Enstitüsü'nden de Elektrik Lâboratuvari Müdürü Macit Benice ile aynı Lâboratuvarın Şefi Müfit Meric katılmaktadır.

İLAN TARİFESİ

TEM SAHİFE	1/2 SAHİFE	1/4 SAHİFE
800 TL	450 TL	250 TL

Kapak içeri ve arka kapak 1000 lira.
İlave renk başına 250 lira fark alınır.

ABONE SARTLARI

ADİ POSTA	UÇAK POSTASI
Yıllık 12 Lira	Abone bedeline uçak postası ücreti ilave edilir.
6 aylık 6 Lira	
Sayımlı 1 Lira	

Yazilar, Derginin ve yazarin adı anılarak iletbas olunabilir.

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

E S K İ S E H İ R

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

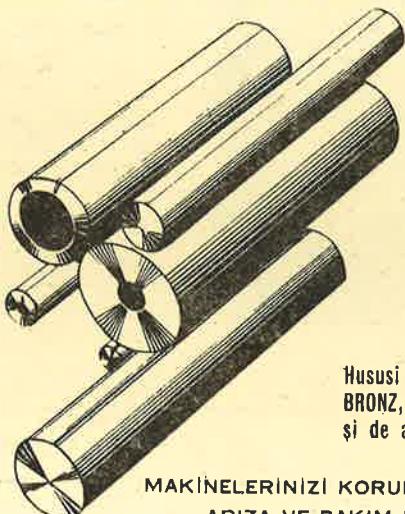
Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları

En iyi kaliteli mallarıyle daima
müşterilerinin emrindedir

ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No: 59
Eskişehir

Telgraf adresi : KİREMİT
Telefon No. : 1364 - 2105

Standard — 39

YATAKLIK BRONZ ÇUBUKLAR PİRİNÇ ÇUBUKLAR ALÜMİNYUM ÇUBUKLAR

- İÇİ DOLU
- İÇİ BOŞ
- MUHTELİF ALAŞIMLarda

Hususi parça döküm imali için istenen alaşımında
BRONZ, PİRİNÇ ve ALÜMİNYUM ana alaşım sipari-
şi de alınmaktadır.

MAKİNELERİNİZİ KORUMAK
ARIZA VE BAKIM MÜDDETLERİNİ AZALTMAK
MAKİNE VÉRİMİNİ ARTTIRMAK
İSTİYORSANIZ RABAK YATAKLIK BRONZ ÇUBUKLARINI KULLANINIZ.

DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN BROŞÜR İSTEYİNİZ.

RABAK

ELEKTROLİTİK BAKIR VE MAMULLERİ A.Ş.

Topağaçlar Cad. No. 37 Kağıthane - Şişli - İstanbul
P.K. 354 Şişli - İstanbul Tel: 47 90 00

Piyasaya arzetmiş olduğumuz bu yeni imalat çeşidi dolayısı ile tebrik ve teşekkürlerini esirgemeyen sanayicilerimize bu vesile ile şükranlarımızı arzederiz.

Standard — 40

Salonlarda

YSE MINTİKA KONTROL AMİRLERİ TOPLANTISI TSE'DE AÇILDI

Köy İşleri Bakanlığı Yol, Su ve Elektrik Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen 1969 YSE Mintika Kontrol Amirleri Toplantısı, 17 Mart 1969 günü TSE Konferans Salonunda düzenlenen bir törenle başlamıştır.

1968 istihsal sonuçları, 1969 programları ve alt yapı hizmetlerinin tartışıldığı toplantıların açılış töreninde Başbakan Süleyman Demirel ve Köy İşleri Bakanı Selâhattin Kılıç da hazır bulunarak birer konuşma yapmışlardır.

Toplantılara, Genel Müdürlüğü'nin Merkez Teşkilatı yetkilileri ile 14 ilden Mintika Kontrol Amirleri katılmışlardır.

TSE Hazırlık Gruplarında

ELEKTRİK :

- ★ «Güç Transformatörleri için Yük Altında Kademe Değiştiriciler» Standardının ilk tasarısı, bu konuda teşkil olunan Teknik Komite tarafından hazırlanmaktadır.
- ★ Geçen sayımızda bildirdiklerimize ilâveten, «Florsan Lâmba Starterleri» tasarısı da, yakında ilgili kuruluşların müitalâalarına gönderilmek üzere hazırlanmaktadır.
- ★ «Çelik Özü Alüminyum İletkenlerde Kullanılan Çinko Kaplanmış Çelik Teller», «Ayaklı Endüksiyon Motorlarının Tesbit Boyutları ve Anma Güçleri» ve «Flânslı Endüksiyon Motorlarının Tesbit Boyutları ve Anma Güçleri» adlı standard tasarıları tamamlanmış olup, önlümüzdeki Teknik Kurul toplantılarında görüşülecektir.

İNŞAAT :

- ★ «Kayın Kerestesi» standardının ilk tasarısı, Teknik Komite tarafından hazırlanarak Hazırlık Grubuna sunulmuştur. Diğer taraftan, «Ahşap Pencere Doğramları» tasarımını hazırlayacak Teknik Komite de teşkil edilmiştir.
- ★ «Beton Karışımı» tasarısı hakkında çeşitli yerden gelen müitalâalar ve teklifler, Hazırlık Grubu tarafından incelenmektedir.

KİMYA :

- ★ «Beyaz Pigmentler», «Beyaz Pigmenlerin Muayene Metodları» ve «Amonyum Klorür» tasarıları yakında Teknik Kurul'a sunulacaktır.
- ★ «Sülfürük Asit» tasarısı Teknik Kurul gündeminde dir.

LÂBORATUVAR :

Aşağıda standard tasarıları, Teknik Kurul'a sunul-

mus bulunmaktadır :

- Plastikler : Deney ve Kondisyonlama için Standard Atmosferler,
- Plastikler : Küçük Kapalı Sistemlerde Sulu Çözeltiler Yardımı ile Değişmez Nisbi Rutubet Elde Etme Metodları,
- Camların Kaynar Alkali Karışımlı Çözeltilerine Karşı Dayanıklığının Tâyini,
- Linyit ve Turb Kömürlerinin Düşük Sıcaklıkta Yapılan Damıtma İşleminde Meydana Gelen Katran, Su, Gaz ve Kok Verimlerinin Tâyini,
- Alüminyum ve Alaşımının Kimyasal Analizleri : Fotometrik Bakır Tâyini,
- Alüminyum ve Alaşımının Kimyasal Analizleri : Alüminyum Alaşımında Bulunan Bakırın Elektrolyz Metodu ile Tâyini.

MAKİNA :

- ★ «Kayaklı Basınçlı Hava Depoları» tasarısı, yakında müitalâaya gönderilmek üzere Hazırlık Grubunda geliştirilmektedir.
- ★ Sentetik Kauçuk Manşetli Yağ Keçeleri» tasarısı, gelen müitalâalarla göre olgunlaştırılmaktadır.

MÜTALÂALARI ALINMAK ÜZERE İLGİLİ KURULUSLARA GÖNDERİLEN STANDARD TASARILARI (*)

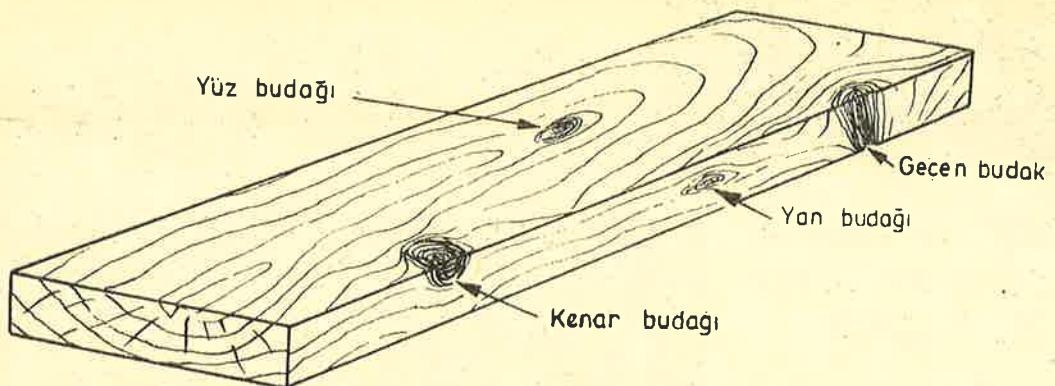
KİMYA :

- Gliserin.

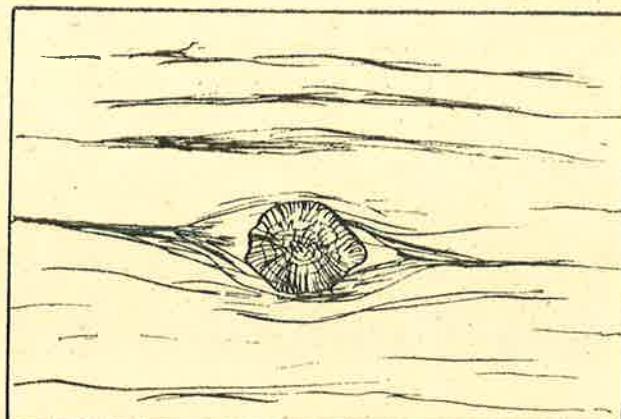
MAKİNA :

- El Yangın Söndürme Cihazları.

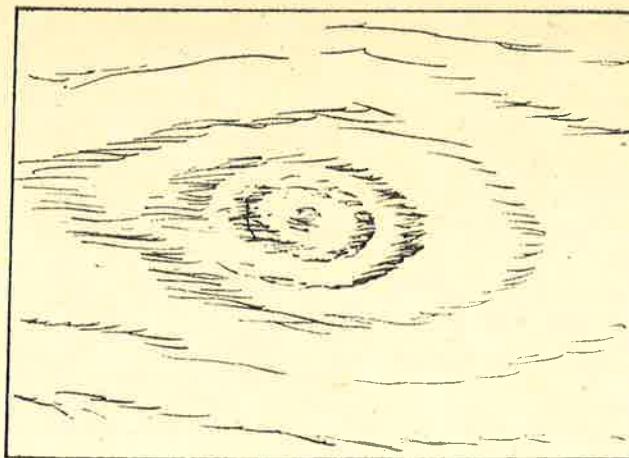
(*) Bu tasarılar hakkında görüş ve fikirlerini bildirmek isteyenler en kısa zamanda Ankara, Necatibey Caddesi 118'deki TSE Merkezine başvurmalıdır.

- a -

b - Çırık budak .

C - Saqlam budak .

ŞEKİL - 3

YENİ Standardlar

- I -

SERT KERESTELER (Terimler, Tarifler ve Ölçme Metodları) STANDARDI

Dr. Rahmi TOKER

TSE Teknik Kurulu'nun 5.2.1969 tarihli oturumunda kabul edilen «Sert Keresteler» standardı, bu konuda hazırlanacak, çeşitli yapraklı ağaç ahşabından elde olunan kereste standardlarında söz konusu edilecek terim, tarif ve ölçme metodlarını bir araya toplamış bulunmaktadır.

Sert keresteler, yapraklı ağaç ahşabından tiretildiği için, daha basit yapılı olan igne yapraklı ağaçtan elde olunan yumuşak keresteler (TS. 51) e göre daha çok; tayin ve tesbiti daha zor olan özelliklere sahip bulunmaktadır. Pahalı ve kullanma yerleri daha geniş olan bir mal olması itibarıyle de bunların ölçme ve değerlendirme metodları daha çeşitli ve duyarlıdır.

Sert keresteler kesit yüzeylerinde daha güzel bir desen yaptığı için, igne yapraklı kerestelere göre daha dikkatli bir kesiş teknünün uygulanmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu nedenlerle, sert keresteler için ayrı bir Genel Esaslar (Terim, tarif ve ölçme metodu) standartının hazırlanması öngörülmüş ve ülkemizde gerekli olan terim ve geleneklerden, özellikle ISO Rekomandasyon tasarılarından yararlanılarak bu eser meydana getirilmiştir.

Standard, konu ve kapsam dışında, tarifler ve ölçme esasları olmak üzere iki ana bölüme ayrılmış ve 17 şekli içtiva etmektedir.

Tarifler bölümünde, sert kereste, yüz, iyi yüz, ters yüz, dış yüz, iç yüz, yan, baş, yanları alınmış kereste, yanları paralel alınmış kereste, yanları paralel alınmamış kereste, bul, boy, genişlik, kalınlık, keskin kenar, amma ölçü, gerçek ölçü, bıçme ölçüsü, maksada uygun bıçme ölçüsü, çekme, şışme, kuru, yarı kuru, yaşı (taze), buharlanmış kereste, sun'ı kurutılmış kereste, bu-

daklar, yuvarlak budak, oval budak, kanat budak yüz budağı, yan budağı, kenar budağı, geçen budak, dağınık budaklar, toplu budaklar, çift kanat budağı, sağlam budak, özürlü budak, çürük budak, açık renk budağı, koyu renk budak, nokta budak, orta budak ıri budak, çatlaklar, baş çatlığı, halka çatlığı kuruma çatlığı, sıg çatlaklar, derin çatlaklar, geçen çatlaklar, çırıuk, kovuk, renklenme hafif renklenme, koyu renklenme, yüzeysel renklenme, derin renklenme, iç renklenme, adı renklenme, özsuju renklenmesi, bozarma, kırılma ardak, küp, böcek delikleri, yüzeysel delikler, nokta delik, kütük delik, büyük delik, sulama (yapraklı), gömülü kabuk, özodun, diri odun, özuzantisi ur, kuşgözü, göbek (kızıl yürek) balsam kezeleri, odun yapısı (doku), kaba yapısı, ince yapısı, radyal kereste (aynalı kereste), teget kereste lîf kıvrılığının (burukluk) ve verevliği, verev kereste, havlı kereste basıncı odunu, çekme odunu,

çarpılma türleri, imalat kusurları, yer almaktan ve şekillerle birlikte açıklamaları yapılmaktadır.

Ölçme esasları bölümünde, boy ölçmesinin, genişlik ölçülmesinin yanları paralel alınmış parçada, yanları paralel alınmamış, yanları alınmamış parçaların nasıl uygulanacağı ile kalınınç ölçülmesi, budak çapının ölçülmesi ve de değerlendirilmesi, çatlakların ölçülmesi ve değerlendirilmesi, çatlak boyunun ölçülmesi; ve hesap değerinin bulunması, çatlak derinliğinin ölçülmesi, çırıuk kavuk, renklenme direğinden ve göbek yüzeylerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi, delik çapının ölçülmesi, sulamanın ölçülmesi, öz uzantısının ölçülmesi, lîf kıvrılığının (burukluk) ve verevliğin ölçülmesi, çarpılmaların ölçülmesi açıklanmaktadır.

Standardın ilgililere faydalı olmasına dileriz.

İş Adamları

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ

Okuyor

Türkiye ve Dünya'da cereyan eden iktisadi olayları yakından takip edebileceğiniz yegâne gazete

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'DE

Abone için mürazaat :

Karanfil Sokak No. 56, Bakanlıklar - Ankara

TÜRK STANDARDLARI

Türk Standardları Enstitüsü

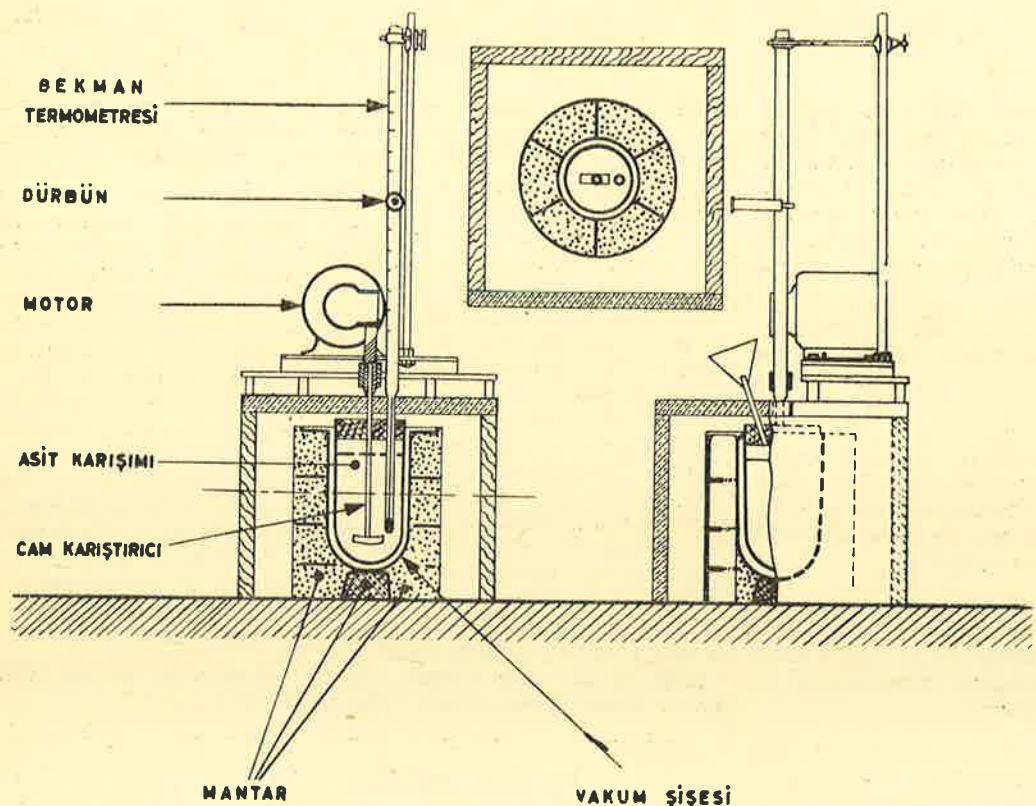
PORLTAND CİMENTOLARI
KİMYASAL ANALİZ METODLARI

TS 687/1

OCAK 1969
Birinci Baskı

Chemical analysis of Portland Cement

UDK 691.54

HİDRATASYON İSİSİ TAYİNİ ALETİ

«Portland Çimentoları Kimyasal Analiz Metodları» Standardı

Hayri YALÇIN

Kimya Yüksek Mühendisi

Bilindiği gibi, Çimento Teknik Muayene Metodlarına ait olan TS. 24'de, çimentonun yalnız fiziksel muayeneleri verilmektedir. TS. 19 da çimentonun kimyasal özelliklerine dair olan limit değerler verilmiş olmasına rağmen, çimento kimyasal analizlerine dair bir Türk Standardına ihtiyaç bulunmaktadır. İşte «Portland Çimentoları Kimyasal Analiz Metodları» standardı, bu boşluğu doldurmak amacıyla hazırlanmıştır.

Diğer taraftan, gerek imalat kontrolü ve gerekse kullanma yerinde çimentonun bazı özelliklerini tespit için, klinker terkibinin bilinmesi gerekmekte ve çimentonun kimyasal analizinin yapılması zarureti hasıl olmaktadır. Şimdiye kadar bu analizler çeşitli laboratuvarlarda muhtelif metodlarla yapılmışlardır. Genellikle bu konu ile ilgilenen büyük laboratuvarlar arasında bir uyuşma sağlanmış ise de, aynı metodu uygulayan iki laboratuvarın bile reaktiflerde, aletlerde ve özellikle reaksiyon sürelerinde ayrılımaları muhtemeldir.

Hazırlanmış olan bu standard, arzu edilmeyen bu farklılıklarını tamamen ortadan kaldıracak niteliktedir.

Bu standardın hazırlanmasında, esas itibarıyle ISO/Recommendation R-680'e bağlı kalılmıştır. Ancak ISO Recommendation R-680'de çimentonun yalnız SiO_2 , CaO , Al_2O_3 , MgO , SO_3 gibi ana bileşimlerinin analizi verilmiştir. Çimentonun gerek üretimi, gerek tüketimi esnasında diğer bileşenlerinin de bilinmesine ihtiyaç duyulduğundan, standarda bu kişiçük bileşenlerin analizi de dahil edilmiştir.

Bilindiği gibi TS. 19'da çimentonun yalnız MgO , SO_3 , kızdırma kaybı ve gari münhal bakiye gibi kimyasal özellikleri hakkında limit değer verilmiştir.

Hazırlanmış olan bu standardda, 13 ayrı bileşene ait kimyasal analiz metodu verilmektedir. Çimento standalarında limit değerleri verilmeyen diğer bileşenlerin kimyasal analizlerinin de yapılmasına aşağıdaki sebeplerden dolayı lüzum görülmüştür:

a) Çimento imalat kontrolünde klinker terkibinin tam olarak bilinmesine ihtiyaç vardır.

b) Betonların sülfat korozyonlarına dayanıklılığı sözkonusu olduğunda, kullanılan çimentonun klinker terkibinin bilinmesi gereklidir.

c) Çimento terkibinde bulunan sodyum oksit ve potasyum oksit miktar-

ları, alkali-agrega reaksiyonun kontrollü bakımından önemlidir.

d) Kütle betonları dökümünde, çimento hidratasyon sisimini az, kiş betonlamasında çok olması istenir. Bu sebeple hidratasyon sisini, çimentonun mutlaka tayin edilmesi gereken önemli bir özelliğidir.

e) Çimento ihracatı sözkonusu olduğunda, çimentolarımızın belli ve uluslararası ölçülerde bir kimyasal analiz standardının olması zorunludur.

Bu sebeplerle, TS. 19'da mevcut olmasa bile çimento kimyasal özelliği ba-

kımından önemli olan bütün bileşenlerin tayıni bu standardda yer almış bulunmaktadır.

Yakın br zamanda, Türk Çimento Standardları Teknik Muayene Metodalarının da yeniden gözden geçirilerek RILEM CEMBUREAU Metoduna uygun hale getirilmesi ile, çimentolarımızın kalite kontrolü Avrupa ülkeleri ile aynı paralele gelmiş olacaktır. En yeni metodlarla yapılacak etkili bir kontrolun, çimentolarımızın kalitesinde yükselme-ler sağlayacağından hiç şüphe edilmez.

**LEZZETLİ YEMEK
AUER
FİRİNİNDE
PİSER.**

253 ₺ Sevinc

353 ₺ Saadet

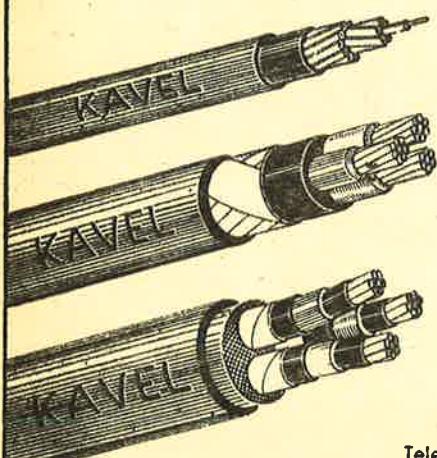
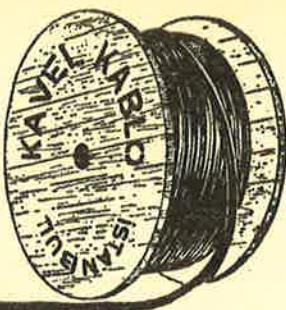
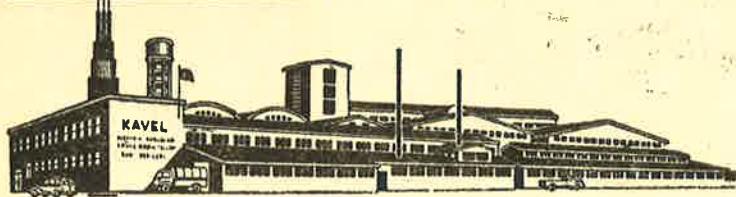
Sevgi 355

AUER
İMALAT A.Ş.
23 - İmam Sok. Beyoğlu

Distribütör -
Sağkol Müessesesi
Sabuncular Cad. Fındıkçılar sok.
Gençay han - Telefon: 22 04 08

Bütün gazlı de gelenç ve KENDİ Markaları
altında satışıını temin eden FİRMALAR
Aygas • İpragaz • Likitgaz • Milangaz
Mobilgaz • Mutfakgaz • Shellgaz • Çamgaz
Alevgaz • Bızımgaz • Ocakgaz • Pegegaz

KAVEL

- PLASTİK İZOLELİ ELEKTRİK İLETKENLERİ
- YERALTı KABLOLARI (Yüksek ve alçak gerilim 240 mm² ye kadar)
- EMAYE BOBİN TELLERİ (0.10 mmØ - 3 mmØ)
- SUNİ DERİ ve YER MUŞAMBALARI

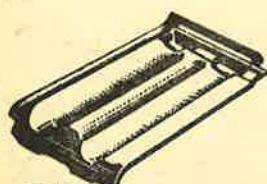
Yeraltı Kablosu NK - NKBA'ya nazaren Üstün Özellikleri haliz olan
YVV (NYY) YVMV (NYCY)
YVSF (NYFY) YVMHV (NYCEY)
Kablolarda ve her tip İletkenlerde KAVEL markası standartlara uygunluğun ifadesi ve Üstün kalitenin sembolüdür.

KAVEL KABLO ve ELEKTRİK MALZEMESİ A. Ş.
İSTİNYE - İSTANBUL

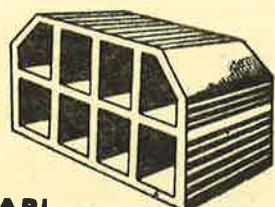
Telefon : 63 34 00 - 63 34 01

Telgraf : KAVELKABLO - İstanbul

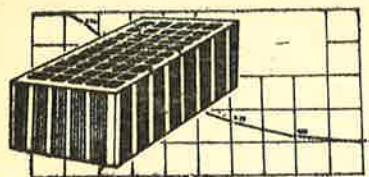
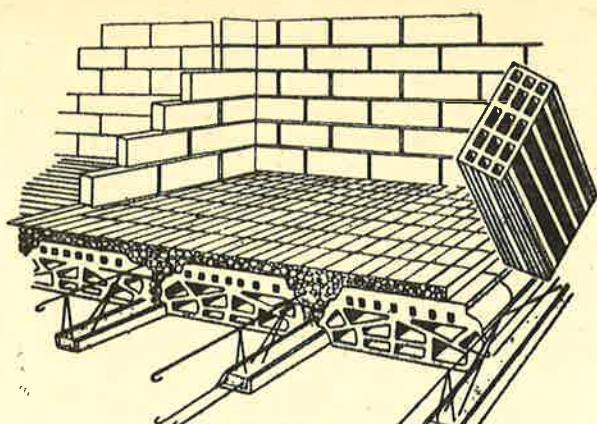
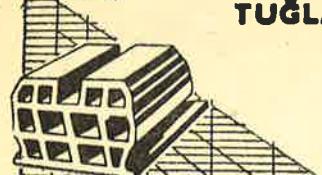
Standard — 43

EKMЕКÇИОĞLU

TUĞLA KİREMİT VE ASMOLEN FABRİKALARI

SATIŞ ŞUBELERİ:

İSTANBUL Meclis Mebusan Cad. Arhan Salıpazarı - İstanbul
☎ : 49 58 02 - 44 81 29

KADIKÖY Mühürder Fuat Bey Sokak Teles İş Hanı kat 1
Kadıköy - İstanbul ☎ : 36 13 42 - 36 48 98

UMUM MÜDÜRLÜK
Meclis Mebusan Cad. Arhan
Salıpazarı - İstanbul
☎ : 49 79 56 49 74 14

STANDARDLAR VE RENKLERİN ÖNEMİ

BUGÜN MEYVE VE SEBZE STANDARDLARI YAPILIRKEN ÖZELLİKLER ARASINDA RENK DE SAYILMAKTADIR

Muzaffer UYGUNER

Başımızı kaldırıp çevremize baktığımızda elvan elvan renklerin kaynağını görürüz. Eşya, doğa ve canlılar bir renk cümbüşü içindedirler. Fakat bu cümbüşde, bu başıboşlukda bir değişmez dönemin varlığını da sezeriz. Toprağın rengi pek az değişiklik gösterir, toprağın rengi pek az değişiklik yapar. Ama, genelde belirli toprak rengi vardır ve renklerden biri de bu yüzden «haki» diye anılır ki, «toprak rengi, toprağa has renk» anlamını taşır. Çeşitli renklerin kaynağı çiçeklerin, meyvelerin ve sebzelerin de kendine has renkleri vardır ve bunlar pek az değişir. Menekşenin rengi mordur, portakalın turuncu, enginarın koyu yesildir ve bu renkler oçins için değişmez bir doğa rengi, doğal bir standarddır. Bu yüzden de meyve ve sebze standardları yapılmırken özellikler arasında renk de sayilmaktadır. Sözelî, sofralık yaşı üzüm standardının en iyi kalitesinin «türün tipik özelliklerini göstermesi» ikinci kalitenin ise «renkte hafif kusur» lu olması gerektmektedir. Et standardlarında da renk başta gelen bir ayırcı öğedir.

İnsanlarla hayvanların da ırk ve tür özelliklerini gösterdiklerini biliyoruz. İnsanların kumral, esmer, sarışın diye ayrılımları standard ihtiyacından doğmuştur.

Renk özelliği doğal ve mamlûk maddeler için de önemlidir. Çünkü her doğal maddenin rengi onun başlica özelliğidir. Kömürün kara, demirin pas renginde oluşu böyledir. Mamlûk maddeler de standardlarında renk özellikleri ile nitelendirilir. Kir dökümünün sincabı renkte olduğu bütün standardlarda belirtilmiştir.

Bütün bunların yanında renklerden bazı konularda ayırcı bir özellik olarak yararlanılmaktadır. Sözelî, bazı firmaların ambalaj kâğıtları renklerile ayrılabilir başkalarından. Bugün bazı renkler bazı kurumların ayırcı niteliği halini almıştır. Bizde sarı renk PTT'.

nin, turuncu ise karayollarının rengi olmuştur, haya kuvvetleri gök mavisini kullanmaktadır. Bunun yanında belirli renklerden yapılmış formalar spor klüplerinin simgesi olmuştur. «Sarı - laci - vertiller» deyince Fenerbahçe spor klubu anlaşılmaması bir örnek olarak anılabılır burada.

Renklerin simge olarak kullanıldığı daha başka yerler de vardır. Bulasıcı hastalıklarda sarı rengin kullanımı bu kabildendir. Zehirler için kırmızı ve yeşil renklerin kullanıldığını da anımsamamalıyız burada.

Bugün renklerin yanlış yerleri arasına güvenlik konusu da girmiştir. Bu uygulamanın genişlemesi tizerine, ortak anlayışa varılmak üzere ISO işelköymüş ve ISO/TC 80 «güvenlik renkleri» teknik komitesini kurmuştur. Komite çalışmaları olumlu sonuçlar vermiştir. Özellikle ISO/R - 408 «güvenlik renkleri» ile ISO/R - 557 «güvenlik işaretlerinin şemaları, boyutları ve sunulusu» bu arada sayılabilir. Bunlara göre hazırlanan levhaların sınai işletmelere, atelyöle ve halkın güvenliği ile ilgili yerlere konulması öngörülmektedir.

ISO/R - 408 in amacı, bir tehlikeyi ani olarak (fizyolojik bir anlayışla ve ısgıdükle) anlayabilmek ve böylece güvenliği sağlamak. Görüş algısıyla, bilinmeyeceğini, kişiye ani ve muhtemel bir tehlikeDEN koruyan fizik ve fikri tepkiler serisi ile yaratılan bir uyanış sözkonusudur burada. Uyarıcı bir eleman olarak rengin oynadığı gerçek rol tartışılmabilir. Çünkü bazı kişilerde renk körlüğü görülmektedir. Bazı hallerde ise ışığın yeter olmaması ya da solma sonucu renklerin iyice görülememesi gibi bir durumla karşılaşılabilir. Bu halleri önlemek için geometrik şekiller yardımcı olarak öngörülmüşdür. Bu amaçla da belirli renk ile birlikte belirli şeklin kullanılması yararlı ve hattâ zorunlu bulunmuştur.

ISO/R - 557 bu amaca uygun olarak düzenlenmiştir. Bu işaretlerin tesbiti

çok güç olmuştur. Çünkü bunlar görme, algıya, psikolojik ve fizyolojik duruma, renklerin teker teker ya da bir arada görüntüsüne göre değişmektedir. Bir çok ülkede yapılan bilimsel ve deneyimsel çalışmalar, 8 konuyu özel durumdan nesnel duruma getirmiş bulunuyor. «Güvenliği gerektiren yerlerde (fabrikalar, yollar, nehirler gibi) kullanımı ile ilgili çalışmalar da ciddiyetle yürütülmektedir. Çünkü, işaretlerin boyutları, görüş uzaklığına sıkı sıkıya bağlıdır. Bu konuda bir formül uygulanmaktadır (1).

Renklerin tehlike konusu ile ilgili en geniş uygulama alanı yol işaretleri dir. Geçitlerde geçmede kullanılan lambaların renkleri herkesge tanınmaktadır artık. Kırmızı «dur!» anlamına geldiği gibi, yeşil de «geç!» anlamına gelmektedir. Sarı ise «dikkat!» demektir. Yollar boyunca konulan kenarları kırmızı boyanmış kara renkli sekiller (üçgen, daire, çizgi) bir çok anlam taşımaktadır. Hattâ geçit yerlerinin tesbiti için kullanılacak boyaların bile hep aynı renkte olması kabul edilmiştir.

Rengin standardlarla ilgisi, kalite yönünden de düşünülmelidir. Renk haslığı, renk solmazlığı tizerinde durulan ve durulması gereken bir konudur. Özellikle dokumalar (3) ve halılar (4) tizerine eğilimecek maddelerdir.

Standardla bu kadar yakın ilgisi bulunan ve güvenlik konusunda büyük bir yardımcı olan «renk» nedir? Bu başka bir yazının konusu olacaktır.

L2
(1) Kullanılan formül sudur : $S \geq L^2$
(burada S işaretin yüzölçümü, L ise görüş uzaklığıdır).

(2) Bu husus için «Trafik işaretleri Boyası» Türk standarı anılabılır.

(3) Dokumaların renkleri ile ilgili bir çok Türk Standartı yürürlüktedir. TS. 396 - 400 örnek olarak anılabılır.

(4) Muzaffer Uyguner, Halılarda Renk Meşesi, Standard, sayı 11, sayfa 26 - 28. Ayrıca TS. 43 «El Dokusu Türk Halıları» standardına bakılmalıdır.

Standard Dünyasından Haberler

DEVCO Cenevre'de Toplandı

Cenevre — (Özel)

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatının Konseyine bağlı Geliştirme Komitesi (DEVCO), 13 ve 14 Mart 1969 günlerinde, Cenevre'de toplanmıştır.

Toplantıya, Fransız Standardları Birliği (AFNOR) Genel Müdürü M. R. Frontard'ın Başkanlığından İngiltere'den Mr. H. A. R. Binney, Hindistan'dan Mr. Krishnamashar, Çekoslovakya'dan Mr. Krovina, Lübnan'dan A. Sharif, İsrail'den Mr. F. Hadass, İran'dan R. Shayegan, Macaristan'dan Mr. P. Takacs, Hollanda'dan Mr. F. F. van Rhijn tiye olarak, İran'dan Dr. Alizadeh, Macaristan'dan Mme. Lorinc ve Mr. Volgyes, Almanya'dan Dr. Ludwig ve Mr. Schmidt A. B. D. den Mr. D. Peyton ve Çekoslovakya'dan da Mr. Sysel gözlemci olarak katılmışlardır. UNESCO, M. Brolin; UNIDO, Mr. Kathouda; IEC de Mr. Ruppert, Mr. Stanford ve Mr. Mary tarafından temsil edilmişlerdir.

DEVCO, bu toplantıda, gelişmekte olan ülkelerde standardizasyonu yeleştirmek amacıyla bir koordinasyon komitesi kurulmasını ve bu komitede, ISO ve IEC Genel Sekreterleri ile UNESCO ve UNIDO'nun birer temsilci bulundurmalarını tavsiye etmiştir. DEVPRO adını alacak olan bu Büro'nun kurulması ISO ve IEC Konseyleri

ile UNESCO ve UNIDO yetkililerinin onaylarına sunulacaktır.

Diğer taraftan DEVCO, çok kısa zamanda, standardizasyon alanında eğitim ve çeşitli tipte standard uzmanlarının görevlerinin tarifi konularında bir araştırmanın yapılması da kararlaştırılmıştır.

ISO ve IEC Konseylerine, kabül için sunulacak olan teklifler arasında DEVCO'nun görev kapsamı da yer almaktadır. Bu kapsam şu şekilde kaleme alınmıştır: «Gelişmekte olan ülkelerin standardizasyon alanındaki ihtiyaçlarını tesbit etmek bu ihtiyaçları karşılayacak her türlü çalışmayı yapmak.»

KURU İNCİR VE KABUKLU FİSTIK DÜNYA STANDARDLARI HAZIRLANIYOR

B. M. Avrupa Ekonomik Komisyonu (ECE) ve Codex Alimentarius Komisyonu tarafından ele alınan, kabuklu fistik ve kuru incir konularındaki milletlerarası standardların hazırlanması çalışmalarında önemli bir adım atılmış bulunmaktadır.

Bilindiği gibi ECE, kabuklu fistik ile kuru incir standardlarının tasarılmasını hazırlamak üzere sekreterya görevini Türkiye'ye vermiştir. Diğer taraftan, kabuklu fistik, ISO'nun 34 numaralı Teknik Komitesi tarafından da ele alınmış bulunmaktadır ve sekreterya hizmetleri İran tarafından yürütülmektedir.

Bu tic konunun da, kendileri yönünden taşıdığı önemi göz önünde bulunduran Türkiye ve İran, milli standard kurumları aracılığı ile işbirliği halinde çalışmayı uygun görmüşler ve bu konuda Türk Standardları Enstitüsü tarafından, İran Standardları Enstitüsü nezdinde gerekli teşebbüsler gettiğimiz ay içinde yapılmıştır.

Avrupa Ekonomik Komisyonu (ECE), Türkiye tarafından hazırlanan kabuklu fistik ve kuru incir standart tasarılarını, üye ülkelere, müthalâaları alınmak üzere göndermeye başlamıştır.

FAO, ULUSLARARASI PEYNİR STANDARDINI HAZIRLIYOR

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilatı (FAO), peynirler için bir genel standard tasarısı hazırlamış bulunmaktadır.

Ticaret Bakanlığı kanalıyla, Türkiye görüşünün tesbiti için Türk Standardları Enstitüsü'ne gönderilen tasarısı hakkında, TSE Beyaz Peynir Teknik Komitesi müthalâasını hazırlayarak göndermiştir.

Buna göre FAO'nun hazırladığı Genel Peynir Standardı Tasarısı ile Beyaz Peynir Türk Standardı, genellikle birbirine uygun bulunmaktadır. Tam yağlı peynirlerdeki yağ nisbetleri arasında test edilen çok küçük fark ile her iki standardta aynı olan yağ tayini metodu daki bazı ayrılıklar, giderilebilecek nitelikte görülmüştür.

ISO İCRA KOMİTESİ 17 NİSAN'DA TOPLANACAK

ISO'nun yeni kurulmuş bulunan İcra Komitesi, üçüncü toplantısını 17-19 Nisan günleri Cenevre'de yapacaktır.

Bu toplantılar ISO Başkanı Faruk A. Sünter yönetecektir.

Diğer taraftan, ISO/PLACO (Plânlama Komitesi) de, 21 Nisan'da Cenevre'de DNA Direktörü Dr. Ludwig'in Başkanlığında toplanacaktır.

Döşeme Örtülerinin Standardizasyonu İçin Yeni Bir ISO Teknik Komitesi Teklif Ediliyor

Alman Standardları Enstitüsü (DNA), «Döşeme Örtüler» konusunun, Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) tarafından ele alınması için, Teşkilatın Cenevre'deki Merkez Sekreterinasına müracaatta bulunmuştur.

ISO Merkez Sekreterası, bu milletlerarası standardların mevcut teknik komitelerden biri tarafından, ya da yeni kurulacak bir teknik komitece hazırlanması için, üye ülkelerin görüşlerini aldıktan sonra bir karara varacak ve ISO Konseyine teklifini yapacaktır.

Bilindiği gibi Türk Standardları Enstitüsü, döşeme örtülerinden ahşap parkelerin, mozaik ahşap parkelerin, PVC yer dösemelerinin, beton döşeme plakalarının Türk Standardlarını kabul ederek yayınlamış bulunmaktadır.

ISO'NUN HALİ TEST METODLARI TEKNİK KOMİTESİ HAZİRAN'DA PARİSTE TOPLANIYOR

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) na bağlı 38 numaralı «Tekstil» Teknik Komitesi'nin, «El dokusu halılarda test metodları»nı standardlaştırmakla görevli çalışma grubu, 5-6 Haziran 1969 tarihlerinde Paris'te toplanacaktır.

Sekreterlik hizmetlerini İran Standardları Enstitüsü'nün yürüttüğü bu çalışma grubu, 1968 Eylülünde yapılması gereken toplantıını ileri bir tarihe ertelemiştir.

El dokusu halılarının ihracat imkânları ile çok yakından ilgili bulunan bu toplantı gereği gibi katılabilmemiz için Türk Standardları Enstitüsü, ilgili kuruluşlar nezdindeki temaslarını sıklaştırmıştır. Daha önce, «El dokusu Türk halıları» ve «İlmelik yün halı iplikleri» standartlarını hazırlayarak yayımlanmış bulunan TSE, bu konuda hazırlıklı bulunmaktadır.

STACO'nun Amsterdam Toplantısında Önemli Kararlar Alındı

(Hollanda'dan özel surette bildirilmiştir):

ISO'nun, standardizasyonun bilimsel prensipleri konusunda çalışan STACO Daimi Komitesi, 17-21 Mart 1969 tarihleri arasında, Hollanda'nın Amsterdam şehrinde toplanmıştır.

Açılışını Hollanda Standardları Enstitüsü Başkanı Prof. L. H. de Langen'in bir konuşmayla yaptığı toplantılar, Komite'nin Başkanı İngiliz Mr. T.R.B. Sanders'in yönetiminde Belçika'dan Mr. J. Van Droogenbroeck, Çekoslovakya'dan Mr. V. Hradek, Fransa'dan Mr. J. Clerc, Macaristan'dan Mr. P. Takacs ve Mr. F. Volgyes, Almanya'dan Dr. H. Nitsche, Hindistan'dan Mr. B. S. Krishnamachar, İran'dan R. Shayegan ve Dr. Alizadeh, İtalya'dan Dr. A. Zamboni, Lübnan'dan Dr. A. Sharif, Hollanda'dan Mr. J. M. Madsen ve Mr. F. F. van Rhijn, Polonya'dan Mr. J. Ordon, Portekiz'den Mrs. L. A. Braga Moreira, Güney Afrika Birliğinden Mr. R. F. J. Teichman, İngiltere'den Mr. G. Weston ile ISO Merkezinden Genel Sekreter Mr. O. Sturén ve Mrs. M. Singleton katılmışlardır.

Gündemdeki konuları teker teker ele alan STACO, 5 günlük yoğun çalışmalarından sonra şu sonuçlara varmıştır:

1 — Komite, SI Ünitelerinin, bütün ISO Rekomandasyon tasarılarında yer alması ve Teknik Komitelerin Sekreteriyalarına verilecek bir direktifle, SI Ünitelerine yer verilmeyen Rekomandasyon Tasarılarının, belli bir tarihten sonra kabul edilmeyeceği hususlarındaki tavsiyelerini ISO Konseyine sunmayı kararlaştırılmıştır.

2 — Komite, 9 numaralı Çalışma Grubunun, «Hareket Yönü» adlı Rekomandasyon Tasarısı hakkında çeşitli yerlerden gelen mütalaaları da içine alan raporunu incelemiş ve bu mütalaaların da değerlendirilmesinden sonra tasarıının, kabul için ISO Konseyine sunulmasını uygun görmüştür.

STACO'nun açılışında ev sahibi Hollanda Enstitüsü Başkanı Prof. L. H. de Langen konuşmasını yaparken

3 — STACO'nun statüsü, terekkür tarzı ve üyelik konuları ile ilgili Başkanlık tekliflerini ihtiyaç eden ISO/STACO (Chairman-4) 418 numaralı dokümanı inceleyen Komite, yeni kurulan Program Komitesinin ele alacağı konular arasında şu hususlara da yer verilmesini kararlaştırmıştır:

— Standardizasyon öğretiminde programlama metodları ve diğer ana sorunlar;

— Sevk ve İdarenin bir aracı olarak standardizasyon;

— Standardların hazırlanmasında «Kalite»nin himayesi;

— Standardizasyon programlarında öncelik sıralarının tesbiti.

Ayrıca STACO, standardizasyon ve mevzuatı arasındaki ortak bağlar sorgunun öncelikle ve önemle ele alın-

masını ve bu çalışmaların ISO Konseyince yürütülmüşün daha uygun olabileceği inancını teyid etmiştir.

4 — Komitenin verdiği sonuçların ilgili çevrelerle duyurulmasının, bunları daha etkili kılacağı düşüncesiyle ISO Genel Sekreterinden bu konuda tedbir alınması rica edilmiştir.

5 — «Milletlerarası Standardizasyonun Ekonomik Etkileri» ni inceleyen 10 numaralı Çalışma Grubunun yeniden teşkil edilerek, bu Gruba hayatı yet kazandırılması için STACO Başkanı ile Grup Başkanı Mr. Takacs'a görev verilmiştir.

6 — Yeni kurulmuş bulunan INFCO (Enformasyon Komitesi) ile STACO'nun çalışma konuları arasında kesin bir ayırım yapılamadığından, her iki Komite Başkanlarının, görevleri yeniden tesbit için işbirliği halinde çalışma yapmaları tavsiye edilmiştir.

7 — STOCO, ISO Genel Sekreterinin, Merkez tarafından «Terminoloji» konusunda yapılan çalışmalarla ilgili izahatını ilging bulmuş ve Teknik Komite Sekreteriyalarının bu yönden uyarılmalarını, standard terimler, tarifler ve sembollerin bir an önce tesbitinin istenmesini ISO Konseyine teklif edmek üzere kararlaştırmıştır.

8 — 3 numaralı «Standardizasyon Lügatçesi» Çalışma Grubu Başkanlığına Mr. Clerc, üyeliklere Mr. Madsen, Mr. Ordon ve Mr. Weston, muhabir üyeliklere de Mr. Krishnamachar, Mr. Matuura, Mr. Nitsche, Dr. Sharif ve Mr. Takacs getirilmişlerdir.

9 — STACO'nun çalışmaları planlamakla görevli özel Çalışma Grubunun Başkanlığına Mr. Madsen, üyeliklere de Mr. Clerc, Mr. Nitsche, Mr. Ordon, R. Shayegan ve Mr. Weston getirilmişlerdir.

Bu Grubun sekreterlik hizmetleri ISO Merkezi tarafından görülecek ve toplantıları da gereklilik Cenevre'de ISO Merkezinde yapılacaktır.

STACO Amsterdam toplantısında soldan sağa : Başkan Sanders, İran üyesi R. Shayegan, Prof. L. H. de Langen ve Hollanda Enstitüsü Müdürü J. M. Madsen

DÜNYA'NIN İLERLEMESİNDEN MİLLETLERARASI STANDARDİZASYONUN YERİ

ISO GENEL SEKRETERİ OLLE STURÉN'İN
7 MART 1969 DA TSE'DE VERDİĞI KONFERANS

Dünyanın ilerlemesi deyimi ile ne kastedildiği hakkında çeşitli tarifler olabilir, fakat benim için bu kavram insanlar ve milletler arasında daha iyi anlaşma, insanların hizmetine sunulan teşis ve mammillerin İslahi, ister sanayileşmiş ister gelişmekte olan tilkelerde olsun fakirlerin, üretilen herşeyden daha fazla pay almaları ve böylece hayatlarının daha kolay ve daha zevkli olabilmesi anlamını taşımaktadır. Büttün bu saylıklarında milletlerarası standarizasyonun rolü vardır. Bu rol, ISO (Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı)ının Kuruluş Yasasında özetlenmiştir. Bu yasada ISO'nun amacı «milletlerarası mal ve hizmet mübadelesini kolaylaştmak ve entellektüel, bilimsel teknolojik ve ekonomik faaliyetler arasında işbirliğini sağlamak amacıyla ile dünyada standard yapısını geliştirmek» olarak ifade edilmiştir.

ISO 1947 de kurulmuştur. 22 yıllık faaliyeti süresince teşkilat 1000 kadar ISO Rekomandasyonu (tavsiyesi) sonucunda yapılmış ve neşretmiştir. Ayrıca 600 tavsiye tasarısı kabul sahnesine erişmiştir. Bu tavsiyelerin büyük kısmı 1960 da neşredilmiş ve geçen yıl ilk defa bir yilda 200 tavsiye sınırı aşılmıştır.

Bu milletlerarası tavsiyeler çeşitli konuları kapsamaktadır. Ben burada sadece üç grup tavsiye üzerinde duracağım.

1. Dünya çapında anlaşmayı sağlamak amacıyla dil güçlüklerini ortadan kaldırın tavsiyeler.

2. Malların kalite ve kabulünü tayin eden tavsiyeler.

3. Nakliyatı kolaylaştırın tavsiyeler.

Bu tavsiyelerin ilk grubu genellikle ihmali edilmekte hatta unutulmaktadır, çünkü bunlar ticari malların üretiminin ve nakliyesini doğrudan doğruya etkileyen tavsiyeler değildir. Dünyada aşağı yukarı 3000 çeşit dil vardır. Bunların on kadarı dünya dili denilen dillerdir. Dünyada tek dil konuşulsaydı, milletlerarası mübadele muhakkak ki çok daha iyi işlerdi. Ama hepimiz biliyoruz ki bunu sağlamak bu çağdaşların tümü edebileceği bir sey değildir. Bu nedenle milletlerarası lügatçeler tesbit etmek gereklidir. En mükemmel bir dil uzmanı bile teknolojinin bütün alanlarında, siparişlerin, katalogların ve sairenin mükemmel tercümelerini yapabilecek kadar dil bilgisine sahip olamaz.

Bu işle uğraşan iki ISO Teknik Komitesi vardır. ISO/TC 37 «Terimler; prensipler ve koordinasyon» ve ISO/TC 46 «Dokümantasyon»

Bundan başka, Teknik Komitelerin çoğunun «Terminoloji» yani «Terimler» ile uğraşan Tali - Komiteleri veya Çalışma Grupları bulunmaktadır. Bu Grupların görevi çok nazik ve zordur. Bu bakımından, böyle bir grubun sorumluluğunu üzerine alacak kişiler bulmak o kadar kolay olmamaktadır. Fakat, bütün bu güçlüklerle rağmen, çok şey yapılmış ve neşredilmiştir. Bunu daha geniş bir kitleye duyurmak için geçenlerde, bugüne kadar tesbit edilen ve halen bir çok ISO Tavsiyesine serpilmiş bulunan 5000 terimi ihtiva edecek bir İngilizce - Fransızca (ve kabıl olursa, Rusça) ISO Teknik Lügati hazırlanmayı karar altına aldık. Böyle bir neşriyatın, milletlerarası alanda üzerinde mutabık kalınmış terimlerin daha çok, ve sadece kişiler tarafından kendi işle-

rinde değil, dünyanın her tarafından teknik lügatler hazırlamak amacıyla kullanılmasını sağlayacağımızı ümidiyoruz.

Dünyada bir çok dil olduğu gibi, bir çok da yazı şekli vardır ve yazılı dillerin tek tip harflerle yazılması da çok önemli bir konu teşkil etmektedir, çünkü çeşitli harflerin kullanılması milletlerarası ticarette bir çok yanlışlıklara sebep olmaktadır.

Kennedy Round, Müşterek Pazar ve Avrupa Serbest Ticaret Birliği gibi anlaşmalar dolayısıyle gürültük tarifelerinin indirilmesi ve kota ve ithalat kısıtlamalarının kaldırılmasıyla, geri kalan ticaret maniaları daha çok dikkat çekeneketir. Tarife - dizi manialar arasında milli standartlar arasındaki farklılıklar aşılması en güç manayı teşkil etmektedir.

Dünya ticaretinin artması için, ticari malların kalite ve kabulüne ve bunlarla ilgili deney metodlarına ilişkin ISO Tavsiyeleri, bu itibarla çok önemlidir. Bu bakımından ISO Tavsiyelerinin % 30 undan fazlasının deney metodlarına ait olmasına şahşemak gereklidir. Bu metodların kapladığı alan, malzeme deneylerinden, kimyevi tahlilерden ve tarımsal ürünlerin deney metodlarından, teşhizatin işleme ve güvenlik deneyleri metodlarına kadar uzanmaktadır. Bu, gerek ihracatçı gereksiz ithalatçı yönünden önemi haiz olan bir milletlerarası standartlar grubunu teşkil etmektedir. Satıcı alıcının taleplerine uygun teslimat yaptığından, alıcı da gerçekten talep ettiği kalitede mal aldığından emin olmak ister. Gönderilen partiyi kabul bakımından, alıcının

mense memleketteki türetici kullandığı aynı kıtasları ve deney metodlarını uygulamalıdır. Bu şekilde, karşılıklı anlaşmayı sağlamak kabil olur ki, bu da ihtilaf vukuunda özellikle önemli bir hussustur.

Üçüncü Grup, yani (nakliyatı kolaylaştırıcı) standardların önemi özellikle malların çeşitli nakil vasıtalarına yüklenmesi ve boşaltılması bakımından aşıktır. Bu konuda iki ISO Teknik Komitesi çalışmaktadır: ISO/TC 104 «Navlun Konteynerleri (kapları)» ve ISO/TC 51 «Malzeme Yükleme Boşaltmasında Birim Yük Metodu ait Paletler». Navlun konteynerleri ile ilgili üç ISO Tavsiyesi neşredilmiştir. Bunlardan biri «Navlun Konteynerlerinin Boyutları ve Dereceleri»larındaki tavsiyedir. Bundan başka, bu alanda iki ISO tavsiye tasarısı hazırlanmıştır. Paletlerle ilgili dört ISO Tavsiyesi mevcuttur. Üzüntü verici cihet şudur ki bu iki sistem birbir ile ahenkleştirilmemiştir. Bu gerçekten ciddi bir soru olarak karşımıza çıkmaktır ve çabalarımızın daha iyi koordine edilmesi gerektiğini göstermektedir.

Burada ISO dan herkesin bildiği bir şey gibi bahsettim. Hizmetinde bulduğum Teşkilatın Türkiye'de Faruk Bey sayesinde bir çok başka ülkeyden daha fazla tanındığından emin olmakla beraber, ISO'nun faaliyet alanının ne kadar geniş olduğunu pek azınızın bildiğiini sanıyorum. Büttün gelişmiş ülkelere, ve bir çok gelişmekte olan ülkelere - toplam olarak 70 ülke - kendi milli standartizasyon teşkilatları vasıtasiyla, ISO'nun üyesidir. Buna rağmen ISO'nun faaliyet alanının genişliği üyelerinin adedinden ziyade ele aldığı konuların çokluğuna bağlıdır.

Halen 125 ISO Teknik Komitesi vardır, fakat Komite, Tali - Komite, Çalışma Grubu gibi teknik toplulukların toplam adedi 700'u aşmaktadır. Bu teknik toplulukların işlerinin çoğu yarışma ile yürütültürse de, ISO'nun her yıl 300 ile 400 arasında Teknik toplantı yapılması yapılır. Yani yılın her çalışma gününde ortalama üç ISO toplantısı yapılmaktadır. Bu toplantılar dünyadan her yanından her yıl 10.000 ile 12.000 delegen katılır. Bu da ISO yu, bugün dünyanın endüstriyel işbirliği yönünden en büyük teşkilatı yapmaktadır.

Her ISO Teknik Komitesine karşılık, bir ISO üyesi kurulur, o teknik komitenin milletlerarası sekreteryasını üzerine alır. Böylece, teknik çalışma merkeziyetçilikten kurtarılmış olur ve belirli alanlardaki başarırlarda Sekreteryalık yükünü taşıyan üye kuruluşun paçayı büyütür. Bu yük, ekseriye, çeşitli Tali Komite ve Çalışma gruplarının Sekreteryalarını yürüten çeşitli ülkelere tarafından paylaşılr.

ISO faaliyetlerinin koordinasyonu, idare, ISO tavsiyelerinin neşri ve dağıtım, üye kuruluşlar, tüketici teşkilatları, gelişen ülkelere v.s. için yapılan hizmetler Cenevre'deki ISO Genel Sekreterliğinin görevidir. Sadece 65 kişilik kadrosuya, ISO'nun faaliyetlerinin kapsamı ve büyüklüğine oranalı bu küçük bir topluluktur. Buna karşılık ISO'nun, gerçekte, teknik sekreteryaların bulunduğu ülkelerde birer çalışma bürosu var demektir.

ISO Teknik Sekreteryalarının çoğu Batı Avrupa'da ve Batı Avrupa ülkeleri arasında başta İngiltere ve Fransa'da bulunmaktadır. Bunlar aralarında ISO'nun teknik sekreteryalarından % 40

ini bölüşmüş durumdadır. En çok Sekreterya görevi ifa eden ülkelere arasında Almanya üçüncü Amerika dördüncüdür.

ISO sık sık yavaş çalışıyor diyen tenkid edilmiştir. Ben de aynı fikirdeyim, fakat milletlerarası teşkilatların diğerlerinin çoğu elle tutulur pratik sonunda elde etmeye daha da yavaş çalışmaktadır. Tabiatıyla ISO'nun yetersizliği için bu bir mazeret teşkil etmez. Yalnız, diğer milletlerarası teşkilatları tanımayanlar bu durumu bilemeyecekler için bundan bahsetmek lüzumunu duydum. Önemli olan sudur: Mekanizma modernleştirilmekle milletlerarası standartizasyon insanlığa hizmet edmez.

Teşkilatın mensupları olan bizler bu yönde yoğun olarak çalışıyoruz, fakat sorumluluğun büyük kısmı ISO Teknik Komitelerini, Tali - Komite'lere ve Çalışma gruplarını teşkil eden uzmanlara aittir. Milletlerarası standartların hazırlanmasında gerçekten milletlerarası bir tutuma ihtiyacımız büyültür. Standardizasyon, ilk sanayileşen ülkelerin milli standartlar kuruluşları sayesinde gelişmiştir. ISO sonuc vermeğe başladığı günlerde dünyada 150.000 den fazla milli standart mevcut bulunmaktaydı. Bu itibarla, daha bir çok yıl bir çok alanda, sorunumuz birbirine paralel bir çok standartı ahenkleştirmek olacaktır. Ancak, özellikle birbirine paralel milli standartların henüz çoğalmadığı alanlarda doğrudan doğruya milletlerarası standart yapımı fikrini, hızlandırmalıyız.

Dünyada ilerleme hepimizin timididir. Artan ve gelişen dünya ticareti toplam ilerlemenin baş şartıdır ve gelişen dünya ticareti belirli milletlerarası standartlara muhtaç olduğuna göre, ticaret genişledikçe milletlerarası standart talebi de artacaktır. Bu standartları sadece milletlerarası işbirliği ile elde edebiliriz. ISO sanayiciler, iş adamları, hükümet merci'leri v.s. arasında böyle bir işbirliğini yürütecek tek mekanizmadır. Büttün ilgilipler, kendi milli standartlar kuruluşları ve Teknik Komitelerdeki irtibat üyelikleri vasıtasyyla 200 kadar başka milletlerarası teşkilata ISO'nun geniş çalışmalarına eşit oranda katılma imkânı vermiştir.

ISO'ya katkıda bulunanlar gerçekte, hepimizi ilgilendiren teknik ve ekonomik sorunlara çare arayan 10.000 ile 12.000 kişilik bir «Barış Gönüllüler» topluluğu teşkil etmektedir. ISO da Doğu Batı ile Kuzey Güney ile kaynamaktadır. Bugünün siyasi sorunları dışında, Amerikan ve Rus, Kuzey ve Güney Kore, İsrail ve Birleşik Arap Cumhuriyeti, Gana ve Güney Afrika, Hindistan ve Pakistan ve daha 50 den fazla ülkenin milletlerarası standartçuları daha iyi anlaşmak ve ürünlerini ve hizmetleri İslah etmek için hep beraber çalışmaktadır.

ISO çerçevesi dahilinde böylece elde edilen konkre sonuçlar, ilerleyen bir dünyadan bize sunduklarından faydalana bilmek olanaklarını artırmaktadır.

Konferansı izleyenlerden bir grup

BIK

ASBEST BORULARI

PİK BORUDAN

% 40 UCUZ
HAFİF

Bayındırılık Bakanlığı Sıhhi Tesisat keşif ve şartnamesi Kod No. 71 a

Merkez :

UNKAPANI C. 33
TEL: 27 22 19 - 22 35 87

UCUZ HAFİF SAĞLAM TECRİTLİ DAYANIKLI KESİLEBİLİR EYYANABILİR TÜRK NORM VE STANDARTLARINA UYGUN

Standard — 45

YTONG'un EN ÖNEMLİ İKİ ÖZELLİĞİ

* YÜKSEK ISI TECRİT KABİLİYETİ

- 105° de kuru malzemede
- Harçlı örgü duvarlarda
- Tutkallı örgü duvarlarda
- Duvar elemanlarında
- Çatı ve döşeme plâklarında
- Asmolen bloklarda
- Izolasyon plâklarında

* HAFİFLİK

- 105° de kuru malzemede
- Hesap Ağırlıkları :
- Blok duvarlarda
- Tehizatlı elemanlarda
- Asmolen bloklarda
- Izolasyon plâklarında

G15 G25 G50

Isı geçirgenlik katsayıları
(Kcal/mhc)

	G15	G25	G50
105° de kuru malzemede	0.08	0.10	0.13
Harçlı örgü duvarlarda	—	0.16	0.20
Tutkallı örgü duvarlarda	—	0.13	0.17
Duvar elemanlarında	—	—	0.18
Çatı ve döşeme plâklarında	—	—	0.17
Asmolen bloklarda	0.13	0.16	—
Izolasyon plâklarında	0.12	0.14	—

Birim ağırlıkları (t/m³)

	G15	G25	G50
105° de kuru malzemede	0.40	0.50	0.65
Hesap Ağırlıkları :	—	0.65	0.80
Blok duvarlarda	—	—	0.84
Tehizatlı elemanlarda	0.50	0.65	—
Asmolen bloklarda	0.50	0.65	—
Izolasyon plâklarında	0.50	0.65	—

PLASTİKLERİN GIDA MADDELERİNE ETKİLERİ VE DENEME METODLARI

Hazırlayanlar :

Engin TANÖREN Nurten ÖZKASIKÇI
Kimya Mühendisi Yüksek Kimyager
Türk Standardları Enstitüsü Laboratuvarı

Güntümüzde plastik sanayinin gitmekle artan bir hızla gelişmesi bu konuya daha fazla önem verilmesini gerektirmektedir.

Bilindiği gibi, plastik maddelerin kullanıldığı alanlar çok genişir. Burada, burlardan en önemlisi de şüphesiz plastiklerin, gıda maddelerinin gerek yapılması sırasında, gerekse depolamasi, taşılanması ve paketlenmesinde kullanılmasıdır. Plastik masa örtülerinden su borularına kadar kullandığımız, yediğimiz ve içtiğimiz maddelerle plastikler çeşitli yer ve şekillerde temastadır.

Diğer taraftan, gıda maddelerinin insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde yapılmalı, paketlenmeleri ve saklanmaları önemli toplumsal problemlerin başında gelmektedir. Bu yüzden plastiklerin gıda maddelerine, insan sağlığına zararlı olabilecek bir etkisi olup, olmadığı başlı başına bir araştırma konusu olmuştur.

Plastiklerin ana maddelerinin sağlığa zararlı bir etkisi olmadığı bugün bilinen bir gerçekdir. Tehlike, plastiklere şekil, renk ve kullanılabilirliği artırıcı özellikler veren katkı maddelerinden gelmektedir. Bu maddelerin zararlılık derecesi ise, temasta bulundukları gıda maddelerine geçme özellikleri ve sebep oldukları ağır veya kronik aksaklılıklarla ölçülmektedir. Bizim konumuz bu etkenlerden birincisi olup, biyolojik denemeleri gerektiren ikinci etken araştırmamızın kapsamı dışında kalmaktadır. Bütün plastik maddeler için bir tip deney yapmak şüphesiz olanaksızdır. Gıda maddelerine geçerek zararlı etki yapabilecek kısmın plastikin ana maddesi değil, katkı maddeleri olduğu düşünülsürse, deney şartlarını belirtmek için plastikleri cinslerine göre değil, kullanılma yerlerine göre sınıflandırmak gerekmektedir (yapılan çalışmalar dört tip sınıf ve deney şartı gerektirmektedir).

Sınıf 1 : Gıda maddelerinin paketlenmelerinde ve uzun süre saklanmalarında kullanılan plastikler;

Örneğin; gıda maddesinin yapılmasından kullanılabileceği zamana kadar içinde bulunduğu kaplar.

Sınıf 2 : Sıcak gıda maddelerinin geçici olarak saklanmasında kullanılan plastikler.

Örneğin; yemek tabakları ve mutfak araçları.

Sınıf 3 : Soğuk gıda maddelerinin geçici olarak saklanmasında kullanılan plastikler.

Örneğin; teşsiler, buz dolabı kapları ve rafları, şehir suyu iletiminde kullanılan su boruları.

Sınıf 4 : Gıda maddelerinin yapılması sırasında kullanılan plastikler. Bu sınıfta yer alan plastiklerin kullanılma

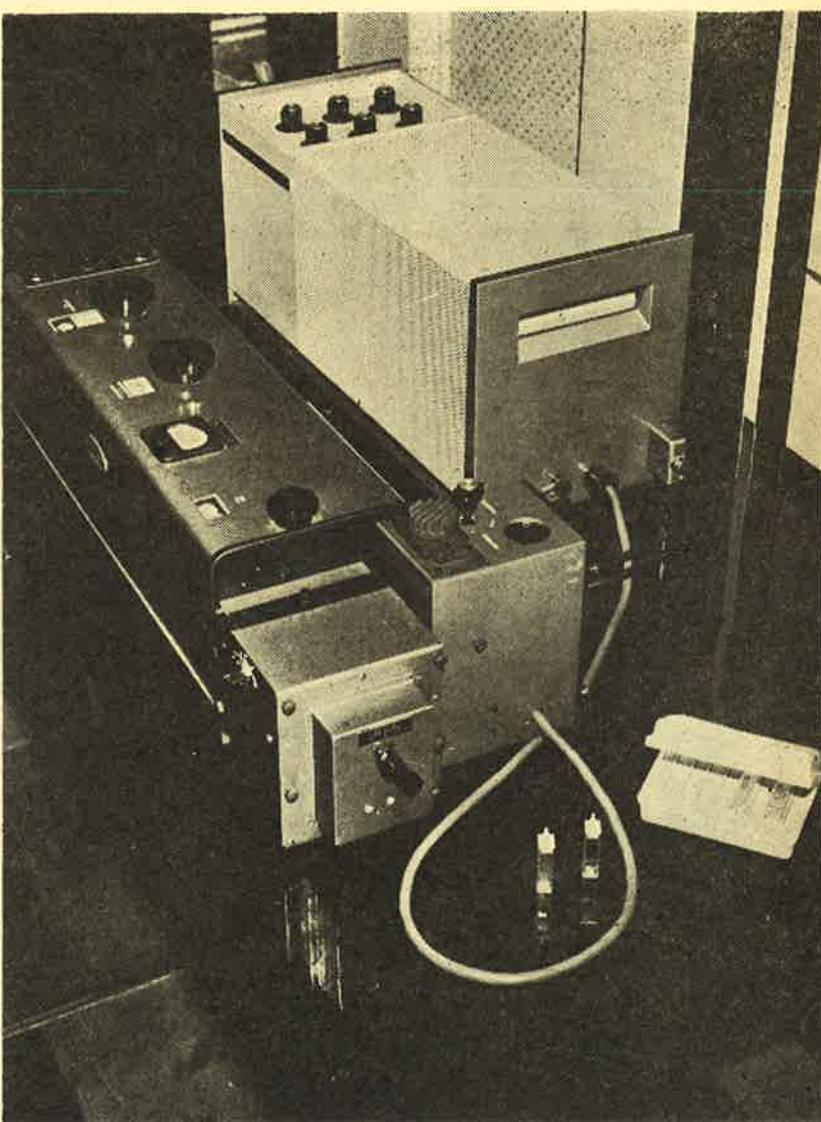
alanı ve şartları çok çeşitli olup, ayrı bir araştırma konusudur.

Bu sınıflar kapsamına giren plastiklerin denemelerinde ilgili sınıfa göre deney şartları sağlanır.

Ayrıca bütün bu sınıfların denenmelerinde sağlanması gereken genel bir takım şartlar vardır.

Şöyle ki :

1 — Bu deneylerin kapsamları her türlü yiyecek ve içecek maddelerinin

Plastiklerin toksikolojik muayenelerinde kullanılan spektrofotometre

TEKEL

**ŞARAP
SANAYİİNDE**

S
ŞÖHRET

buzbağ
trakya
ürgüp
barbaros
narbağ

etkisini aynen göstererek kadar geniş olmalıdır.

2 — Plastik maddenin normal olarak karşılaşabileceği en ağır şartlar sağlanmalıdır. Bu, yüksek sıcaklıkta çalışmayı gerektirebilir.

3 — Deneyler işlenmesi bitmiş örnekler üzerinde yapılmalıdır. Böylece plastik eşyanın yapılması sırasında meydana gelen değişikliklerin etkisi de incelenebilir. Bu işlemde değişik ölçü ve şekillerdeki örnekler üzerinde yapılacak çalışmaları kapsar.

Diger taraftan, bütün gıda maddelerinin plastiklere olan etkisini denemek, gerek kimya ve gerek gıda maddelerinin çokluğu bakımından olaksızdır. Ancak bazı etkenler gözönüne alınarak bir genelleme yapılabilir.

Kuru katı maddelerin dışında kalan bütün yiyecek maddeleri, sulu veya yağlıdır. Bütin içecek maddeleri ise, sulu veya alkollüdir. Ayrıca suyun etkisi, özellikle inorganiklere karşı, pH'ya göre değişmektedir. Bu durumda şu beş örnek çözücü seçilebilir :

1 — Damıtılık su.

2 — % 5'lik (Ağırlık/Hacim) sulu sodyum karbonat çözeltisi.

3 — % 5'lik (Ağırlık/Hacim) sulu sitrik asit çözeltisi.

4 — % 50'lik (Ağırlık/Hacim) sulu etil alkol çözeltisi.

5 — % 2 oranında Oleik asit katılım zeytinyağı (Bu ortamda çalışmak zor olursa yerine tıbbi parafin kullanılabilir).

Bu örnek çözümleri kullanmak genel amaçlar için uygun olup, plastiklerle temas olacak her gıda maddesiyle ayrı ayrı deney yapmaksansa bu genel sonuçlardan yararlanabilir.

TSE Laboratuvarının Çalışmaları :

TSE Laboratuvarında, polietileninden yapılmış bir su borusu, içinden geçen suya zararlı bir etki yapıp yapmayacağı bakımdan denenmiştir.

Bugün özellikle metal boruların şehir suyu iletimindeki yerini alma yönünde büyük bir gelişme gösteren plastik su boruları, sınıf : 3 kapsamına girer. Bu sınıf kapsamına giren plastikler için deney şartları şöyledir :

Borudan çıkartılmış plastik parçacıklarından belirli miktar alınarak 45°C daki damıtılık suda 24 saat bırakılır. Böylece boru içinden geçecek olan suyun normal çalışma şartlarında plastikte yapabileceği etki ölçülmüş olur. 24 saat sonunda su stütilir ve kapaklı bir kaba alınır. Bu su üzerinde yapılacak çalışmalarla plastikten suya geçebileceğinin

düştürülen bütün zararlı maddeler aranabilir.

Laboratuvarımızda elde edilen örnek suda, kurşun miktarı aranmıştır. Aslında kurşun, katkı maddeleri içinde zehir etkisi yönünden aranması en ön de gerekenidir.

Sularda kurşun aranmasında, genel olarak ditizonun bazik ortamda kurşuna birleşerek verdiği özel pembe renkten faydalananır. Bu işlem için, önce su, metoda etkisi olabilecek maddelerden arılır; ondan sonra ya ditizonla titrasyon yapılarak veya belli miktar ditizon ilave edilip, meydana gelen renk spektrofotometrede incelenerek kurşun miktarı tayin edilir.

Laboratuvarımızda bir titrasyon ve iki spektrofotometre üzerinde çalışılmış ve bunlardan olumlu sonuç verenin aşağıda açıklanmıştır :

2,5 ml. örnek ve içindeörnekte bulunduğu sanılan mikarda kurşun bulunan ayarlı karşılaştırma örnekleri alınır. Bunlar hepsi paralel olarak aynı işlemlerden geçirilir. Örneğe (veya ayları karşılaştırma çözeltisine) 0,5 ml. derişik HCl katılarak 5 ml. kalana kadar ucurulur. 125 ml.'lik bir ayırmahunisine alınır ve ucurma kabı 10 ml. su ile ykanarak bu da ayırmahunisine aktarılır. Her katıldan sonra kuvvetle çalkalamak şartıyla 10 ml. amonyaklı sitrat çözeltisi, 2 ml. NH₂ OH. HCl çözeltisi, 10 damla timol mavisi ayıracı ve ayıracın rengi mavi olana kadar derişik amonyum hidroksit katılır. 4 ml. KCN (% 10'luk) çözeltisi konur ve ortamın pH'sı derişik HNO₃ ile 8,5-9'a ayarlanır. Bu nokta ayıracın yeşil renk vermesi ile anlaşılır.

Elde edilen çözelti 5 ml'lik ditizon (50 ml/lit. CHCl₃) çözeltileri ile çalkalanarak kurşunun organik fazda geçmeye

si sağlanır. Bu faz başka bir ayırmahuşine alınır ve 25 ml. derişik HNO₃ le çalkalanarak kurşun bu defa da sulu fazda geçirilir. Böylece sulu fazda yalnız kurşun kalmış olur. Sulu fazda 5 ml. amonyaklı KCN çözeltisi katılır ve 20 ml. (10 ml./lit. CHCl₃) ditizon çözeltisi ile çalkalanır. Organik faz sulu fazdan ayrılır; gerekirse stütilir ve spektrofotometrede 510-520 m_μ dalga boyunda, kloroformda (CHCl₃) karşı kurşun miktarı ölçülür.

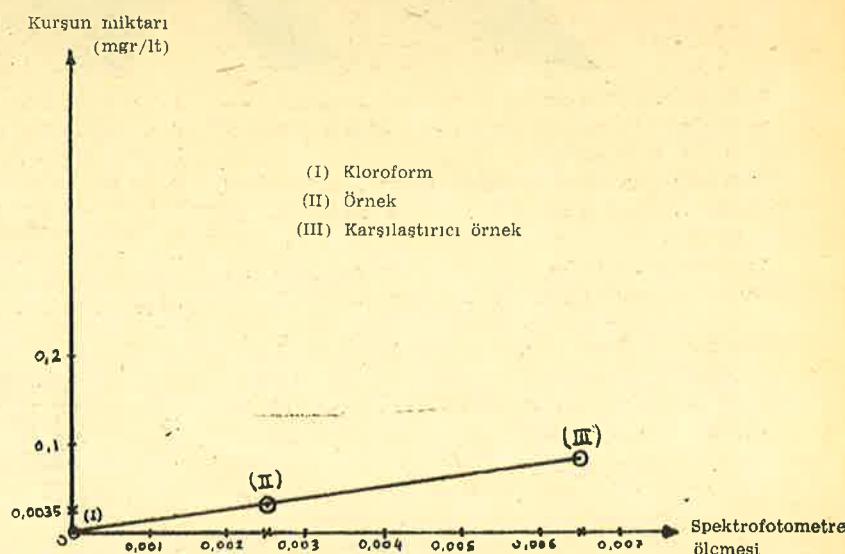
Laboratuvarımızda Beckman DU spektrofotometresi ile yapılan ölçümede elde edilen sonuçlar şöyledir:

	Spektrofoto-metre ölçmesi	PB miktarı
Örnekte	0,0025	0,035 mg/lit
Karşılaştırıcı örnekte	0,0065	0,1 mg/lit
Kloroformda	0,0000	0,000

Örnekteki kurşun miktarı, spektrofotometre ölçmesine karşı çizilen kurşun miktarı eğrisinden okunur. Bu değer BATI ALMANYA Federal Sıhhat Dairesinin 11 numaralı tebliğinde belirtilen değerlere uygundur. Laboratuvarımızda bu arada zeytinyağlarının saklandığı plastik kapların zararlı etkilerinin araştırılması üzerinde çalışmalar yapılmaktadır.

Faydalanan Kitaplar :

- 1 — Ingiliz Plastik Federasyonu, Toksisite Alt Komitesi II. raporu,
- 2 — Welcher, frank J., Standard Methods of Chemical Analysis
- 3 — Zimmermann, M., Photometric Metal and Water Analysis.

Spektrofotometre ölçülmesine karşı kurşun miktarı grafiği

GRAFİKA

İZOCAM izolasyon mamullerini göstermek zordur, zira genellikle görünmemek için yapılmışlardır. Daha doğrusu görünmeden, korunmak için...

İZOCAM mamulleri, var olmadıkları zaman kendilerini belli ederler... soğuk, sıcak, ses, gürültü o zaman, ıslı teşhirin eder.

Var oldukları zaman ise görünmezler, zira duvarlarda, çatılarda, döşemelerde gizlenerek sizi korurlar.

Bankalar Cad. Türkeli Han.	(Merkez)	Tel:
Karaköy - İSTANBUL		49 84 51
Koç Han Ulus Meydanı ANKARA		11 04 50
Gazi Bulvarı 13-15 İZMİR		35 739
Meyden Cad. TRABZON		13 76
Kızılay Cıvari 1-3-5 ADANA		28 30

Bu sebepten, onları iki el ile göstirmeyi tercih ettiğimiz, Bu iki el, İZOCAM ile korunmanın sembolüdür.

Bununla beraber, yurdumuzda, İZOCAM'ın mevcudiyeti, bugün görünür bir hakikattir.

İZOCAM mamulleri sanayi dallarında bütün soğuk ve sıcak tecritlerde, buzdolaplarında, buzhanelerde, hava meydanlarında, akustik izolasyonlarında, borularda, kazanlarda, İnşaat sahasında soğuğa, siceğe ve sese karşı tecritlerde, muvafakiyetle kullanılmaktadır.

İZOCAM®

100° c dan + 550° c ye kadar en ideal izolasyon malzemesi.

SUMMARY OF CONTENTS

«QUALITY» CANNOT EXIST WITHOUT STANDARDS

p. 3

Our readers will remember that at the symposium arranged by CENECA in Paris during the last week of the preceding month under the auspices of FAO and OECD, the point on which the greatest stress was placed was «quality».

The writer, keeping in mind the responsibility of having presided the session during which «quality» was discussed, would like to try to clarify the question of quality — a term whose specific delimitations have not been determined by the standardization world — in the light of the discussions at the symposium.

Quality, in all languages, has come to mean «the best product or services. However, as standardization work progresses in the world, as the number of national and international standards increases, and particularly as the implementation of standards becomes more widespread, it becomes obvious that quality is no longer a «noun» carrying a specific meaning but has become an «adjective». In fact, it has been proved by standards that the phrase «high quality raisins» has no meaning. The classifications Extra, Grade 1, Grade 2, etc., have come to mean extra quality, first quality, etc., thus proving that it is wrong to use the word «quality» by itself.

It is for this reason that ISO's body for the study of scientific principles, STACO, included «quality» in its programme when working on the definitions of terms used in standardization, but agreed after three years of discussion that «quality» was a term whose definition could not be made and therefore deleted it from its programme.

This time in Paris, the efforts to establish a definition of quality, a point included in M. Jumel's paper which was prepared on the basis of around 30 preliminary papers, gave similar results and, in the face of contradictory views, it was once again understood that the word quality could not be defined.

This shows that the concept of quality which we have been using erroneously, has to be put down from an entirely different angle. In order to indicate the character of a product or a service, it is necessary to make a standard for that product or service. Conformity with the criteria specified in the standard will bring out the specific nature of that product or service. From this, we can calculate the minimum value the consumer will get from a product or service. The consumer will know what he is buying in return for the money he is paying. Thus, the main factor and the first step in the market will have been established. After this, any further values added to the product or service will be specified by the supplier of the product or service and thus differences in quality will come into being.

Here it will be best to hear what the General Director of «Qualité France» says in this respect. In addition to the grade criteria of the standard, the producer in marking the product will, for instance in the case of chicken, indicate on the label whether the chicken is of the white or yellow breed as well as details as to manner of cooking or use so that the consumer can make his choice of chickens, the standard criteria of which are basically similar.

When buying a radio or clothing or foodstuffs, the consumer will have the opportunity to select the item best

suit to his purpose from among the products which similarly conform to the standard, but can be differentiated by qualitative additions made by the producer.

Hence, it is easy to understand that «quality» has no meaning by itself, that in order to arrive at this concept standards need to be used as basic elements and that the guarantee obtained from implementation of standards enable consumers to select the product they desire in a competitive market by the help of the labelling system.

PREPARATIONS RELATED TO ISO GENERAL ASSEMBLY MEETINGS TO BE HELD IN 1970

p. 5

Our readers will remember that it had been agreed to hold the 8th General Assembly meetings of ISO in Turkey in 1970.

Preparations related to these meetings to be held in September 1970 were commenced in Geneva and Secretary General Mr. Olle Sturen came to Ankara in March to contact TSE Officials for this purpose.

Mr. Sturen, accompanied by TSE Secretary General Mr. Veli İsfendiyar, inspected the conference hall and meeting rooms where the General Assembly and the other committees will meet and also visited the hotels where the delegates from abroad will be accommodated.

At a meeting held at TSE with the participation of Officials of the Departments of Foreign Relations, Publications and Information, Finance and Administration and the Office of the ISO President, Secretary General of ISO and Secretary General of TSE agreed on a preliminary plan and programme. TSE's Board of Governors, at a meeting held with the participation of Mr. Sturen, accepted the prepared plan and programme in principle.

The Secretary General of ISO, who returned to Geneva on March 8, will complete the preparations in Geneva in the light of the preparations in Turkey. The preliminary steps will be discussed at ISO's Executive Committee to be held in Geneva on April 17, and finalized at the ISO Council in Geneva in September 1969.

Olle Sturen's Talk

Taking the opportunity of Mr. O. Sturen's presence in Ankara TSE requested him to give a talk on the subject of «The Role of International Standardization in World Trade».

A distinguished audience consisting of the representatives and officials of a variety of Ministries and private and public Organizations, as well as of the Members of TSE's Preparatory Groups and TSE Officials, followed the talk with interest. The text of Mr. Sturen's address is found in this issue in Turkish.

Visit to the Minister of Industry

ISO and TSE President Mr. Faruk A. Sünter introduced Mr. O. Sturen, the new Secretary General of ISO, to the Minister of Industry, Mr. Mehmet Turgut.

The Minister was informed of the purpose of Mr. Sturen's visit to Ankara and he promised to try and obtain the Government's assistance for ISO's General Assembly meetings.

NEW EXPORT REGULATIONS ATTACH IMPORTANCE TO STANDARDIZATION

p. 7

Work on the Export Regulations for 1969/70 is continuing at the Ministry of Commerce.

The Turkish Standards Institution, which is in close cooperation with organizations preparing international and national standards and which aims at making standards that conform with international regulations, submitted to the Ministry of Commerce views regarding the importance that should be attached to standardization in regard to our export products.

MEMBER OF MINISTRY OF ENERGY AND NATURAL RESOURCES BECOMES MEMBER OF A TSE PREPARATORY GROUP

p. 7

The Counsellor of the Ministry of Energy and Natural Resources, Mr. Rasim Kurşuncu, has become a member of TSE's Engineering Preparatory Group. STANDARD wishes Mr. Kurşuncu success in his new task.

NEW TURKISH STANDARDS

p. 7

The TSE Technical Council accepted 8 new Turkish Standards in February.

The titles of the new standards are given below :

- 1 — Plastics : Determination of the resistance of plastics to chemical substances,
- 2 — Determination of the volatile matter of hard coal and coke,
- 3 — Fuel-oil storage tank (out door)
- 4 — Expansion tank (for heating plants),
- 5 — Method of sampling raw cotton for testing,
- 6 — Determination of fibre length by measuring the length of individual fibres,
- 7 — Color fastness of dyed and printed textiles to washing,
- 8 — Color fastness of dyed and printed textiles to rubbing.

TURKISH STANDARD FOR SHEEP WOOL FINALIZED

p. 9

In order to regulate Turkey's production and trade in sheep wool, which has an important place in animal husbandry as well as the country's economy, a draft standard has been prepared for Turkish sheep wool.

Before finalizing the standard, it was deemed necessary to bring together all those competent in the subject to review the draft. Representatives of Ankara, Aegean and Ataturk Universities, the Ministries of Agriculture, Industry and Commerce, as well as of the chambers of commerce and industry concerned attended the meeting held at TSE, at which the draft was reviewed and given its final form.

**TURKISH STANDARDS FOR ROOFING MATERIALS
TO BE PLACED INTO COMPULSORY
ENFORCEMENT**

p. 11

In order to ensure better quality of manufacture for roofing materials and thus contribute to the quality of construction in the country, 35 standards prepared by the Turkish Standards Institution on this subject will be placed into compulsory enforcement.

**TSE STAFF MEMBERS ATTEND COURSE AT
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY**

p. 11

A course on «Coordination of Insulation» is taking place at the Middle East Technical University, from 25th March to 12th April.

This is being attended by the Director and Laboratory Chief of TSE's Electrical Laboratories.

**HARD WOOD (TERMS, DEFINITIONS, AND
MEASUREMENT METHODS)**

p. 14-15

The standard for hard wood, which was accepted by TSE's Technical Council in February, collates all terms, definitions and measurement methods to be found in the standards pertaining to wood obtained from a variety of trees.

As hard wood can be obtained from foliaceous trees, it possesses characteristics more difficult to determine than soft wood obtained from such trees as evergreens, the natural formation of which is more simple. Also hard wood is more expensive and its places of use are more variable. For this reason, the methods of measurement and of evaluation of this kind of wood need to be more variable and specific.

By making use of ISO Recommendations on this subject, it was decided to prepare a standard of General Principles covering terms, definitions and measurement methods.

**STANDARD FOR CHEMICAL ANALYSIS OF
PORTLAND CEMENT**

p. 16-17

Turkish Standard TS 24 covers the physical inspection methods of cement. Even though some values regarding chemical properties of cement are given in TS 19, a

Turkish Standard for chemical analysis of cement was needed. The new Turkish Standard for Chemical Analysis of Portland Cement has been prepared to fill this need.

The article proceeds to give technical information about the new standard.

STANDARDS AND COLOURS

p. 19

We see colour around us everywhere in everything. At first we think we are living in a chaos of colour, but we cannot help feeling the existence of an order in the haphazard collection of colours. The colour of earth changes little, fruit, vegetables and flowers have colours of their own that change very little. Violets are purple, oranges are orange, artichokes are dark green. These are their basic natural colours. Their colours constitute natural standards. For this reason, in fruit and vegetable standards we come across such definitions as «of typical colour of the variety» or «defects in colour». Particularly in meat standards, colour is an important factor of distinction among varieties and types.

Colour is important also for manufactured products. In addition to the natural colour, the colour of packages is important as they can be differentiated by the particular colours used by different producers.

Colour is used as a symbol in a variety of other purposes. For instance, yellow indicates the presence of contagious diseases, green for poison etc. ISO, taking into consideration the wide use of colours for security matters, set up a technical committee, ISO/TC 80 for «Security Colours». The article continues to give information about ISO/R 408 «Security Colours» and ISO/R 557 «Scheme Dimensions and Presentation of Colours».

INTERNATIONAL MEETINGS

p. 20

The third meeting of ISO's newly established Executive Committee will take place in Geneva from 17-19 April under the chairmanship of ISO President Faruk A. Sünter.

This will be followed on 21 April by the annual meeting of ISO's Planning Committee, PLACO, of which DNA's Director Mr. Ludwig is Chairman.

**FAO PREPARING INTERNATIONAL
STANDARD FOR CHEESE**

p. 20

The United Nations Food and Agriculture Organization (FAO) has prepared a general draft standard for cheese.

TSE's White Cheese Technical Committee prepared and submitted to FAO Turkey's views on the draft.

Accordingly, the Turkish Standard for white cheese conforms with FAO's General Draft Standard for Cheese.

Some small discrepancies between the documents, especially regarding determination of fat in cheese, are considered easy to solve.

**ISO WORKING GROUP ON CARPET TESTING
METHODS TO MEET IN PARIS IN JUNE** p. 20

The Working Group entrusted with the task of standardizing test methods of handwoven carpets, which is attached to ISO/TC 38 SC 12 (Textiles) Methods of Test for Carpets, the Secretariat of which has been undertaken by Iran, will meet on June 5-6 in Paris.

To ensure that the participants in this meeting are well equipped, TSE, who has already prepared standards on «Hand-woven Turkish Carpets» and «Wool Yarn for Carpets» has established close contacts with all the authorities concerned.

DEVCO MEETS IN GENEVA p. 20

A meeting of ISO's Development Committee, DEVCO, was held in Geneva on 13 and 14 March 1968 under the chairmanship of Monsieur Frontard (France) and was attended by Mr. Binney (U.K.), Mr. Hadass (Israel), Mr. Krishnamachar (India), Mr. Krovina (Czechoslovakia), Mr. Sharif (Lebanon), Mr. Shayegan (Iran), Mr. Takacs (Hungary) and Mr. van Rhijn (Netherlands) as members in addition to Dr. Alizadeh (Iran), Madame Lorinc (Hungary), Mr. Ludwig (Germany), Mr. Peyton (U.S.A.), Mr. Schmidt (Germany), Mr. Sysel (Czechoslovakia), Mr. Volgyes (Hungary) as observers. UNESCO was represented by M. Brolin, UNIDO by Mr. Katkhouda, and the IEC by Mr. Ruppert, Mr. Stanford and Mr. Mary.

The meeting recommended the setting up of a Co-ordinating Bureau for the Promotion of Standardization in the Developing Countries, consisting of the Secretaries General of ISO and IEC and of one representative each of UNIDO and UNESCO, with a view above all to collecting and promoting the work on items for international Recommendations of particular interest to developing countries. The setting up of this Bureau will be approved by the Councils of ISO and IEC and by the authorities of UNIDO and UNESCO.

For the immediate future, DEVCO decided to undertake research of study in the fields of training in standardization and of job descriptions for various types of experts in the field of standardization.

In a resolution, DEVCO requests the Councils of ISO and IEC to approve the following scope for DEVCO: «Definition of the developing countries' needs in the area of standardization and the study of any means by which these needs can be met.»

DEVCO's next meeting will be held in Ankara on the occasion of the ISO General Assembly in September 1970.

**STACO HOLDS ITS SEVENTEENTH MEETING
IN AMSTERDAM**

p. 21

The 17th meeting of STACO was held in Amsterdam from 17 to 21 March 1969 under the chairmanship of Mr. T.R.B. Sanders and with the participation of Mr. J. van Droogenbroeck (Belgium), Mr. V. Hradék (Czechoslovakia), Mr. J. Clerc (France), Mr. P. Takacs and Mr. F. Volgyes (Hungary), Dr. H. Nitsche (Germany), Mr. B.S. Krishnamachar (India), Mr. R. Shayegan and Dr. H. Alizadeh (Iran), Dr. A. Zamboni (Italy), Dr. A. Sharif (Lebanon), Mr. J.M. Madsen and Mr. F.F. van Rhijn (Netherlands), Mr. J. Ordon (Poland), Mrs. L.A. Braga Moreira (Portugal), Mr. R.F.J. Teichmann (South Africa), Mr. G. Weston (U.K.) and Mr. O. Sturen, ISO Secretary General.

At this meeting, the various subjects dealt with by STACO and its working groups were reviewed in detail and appropriate resolutions taken in each case. In addition, a Programme Committee was established to plan STACO's future work which, if approved by this Committee, would include upon the proposal of the Chairman:

- programme methods and further fundamental problems in the teaching of standardization,
- standardization as a tool of management
- safeguarding of quality in the preparation of standards,
- order of priority in commencing standardization programmes.

New proposals for the terms of reference and constitution of STACO were put forward which will be submitted to the ISO Council for approval.

**EFFECTS OF PLASTICS ON FOODSTUFFS
AND TESTING METHODS**

p. 25.27

The plastic industry is showing a speedy development in our day. Plastic is used in wide areas particularly in the food industry during the phases of processing, storing, handling and packaging. Also through plastic table clothes and water pipes, our food and drink is in daily contact with plastic. For this reason it is a serious matter of research to find out whether plastic materials have an effect on foodstuffs which may be detrimental to human health.

It is already an established fact that plastic itself is not detrimental for food. However, additives to give plastic different colours, forms and places of use are still unknown factors as regards their effect on foodstuffs.

The article continues by giving an outline of classification of plastics as to their place of use and explains the testing methods employed to determine the effects of additives in plastics on foodstuffs.